

МИНИСТЕРСКИ СЪВЕТ
НАЦИОНАЛНА АГЕНЦИЯ ЗА ПРОФЕСИОНАЛНО
ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ

Проект

ГОДИШЕН ДОКЛАД
ЗА ДЕЙНОСТТА НА НАЦИОНАЛНАТА АГЕНЦИЯ ЗА
ПРОФЕСИОНАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ ПРЕЗ 2007
ГОДИНА

(приет с решение на УС на НАПОО, протокол № 03/20.02.2008 г.)

2008

СЪДЪРЖАНИЕ

ВЪВЕДЕНИЕ	4
1. УЧАСТИЕ В РАЗРАБОТВАНЕТО, КООРДИНИРАНЕТО И РЕАЛИЗИРАНЕТО НА СЪГЛАСУВАНИ ПОЛИТИКИ В ОБЛАСТТА НА ПРОФЕСИОНАЛНОТО ОБРАЗОВАНИЕ, ОБУЧЕНИЕ И ОРИЕНТИРАНЕ	5
1.1. Усъвършенстване на механизмите за координация и сътрудничество с институциите и организациите, имащи отношение към професионалното образование, обучение и ориентиране	5
1.2. Участие във формирането и реализирането на съгласувани политики в областта на ПОО и ориентиране	9
1.3. Реализиране на дейности, свързани с усвояването на средства от структурните фондове на ЕС	12
2. Осигуряване на високо качество на професионалното образование и обучение, като ключов фактор за постигане на устойчив икономически напредък, развитие на обществото и личността	14
2.1. Усъвършенстване на дейностите по разработване на система от Държавни образователни изисквания (ДОИ) за придобиване на квалификация по професии	14
2.2. Актуализиране на Списъка на професиите за професионално образование и обучение (СППОО)	18
2.3. Усъвършенстване на дейностите по лицензиране и разширяване на мрежата от центрове за професионално обучение (ЦПО)	20
3. УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО И СРАВНИМОСТТА НА ИНФОРМАЦИЯТА ЗА ОБУЧЕНИЕ НА ВЪЗРАСТНИ	32
3.1. Развитие на ИИС за обучение на възрастни и пазара на труда.	32
3.2. Внедряване на модули от ИИС на равнище НАПОО	33
3.3. Планиране за създаването на национална мрежа на ИС.	33
4. ДВУСТРАННО, МНОГОСТРАННО СЪТРУДНИЧЕСТВО И МЕЖДУНАРОДНА ДЕЙНОСТ ЗА РАЗВИТИЕ НА НАЦИОНАЛНАТА	35

ПОЛИТИКА В ОБЛАСТТА НА ПОО В ЕВРОПЕЙСКИ КОНТЕКСТ	
4.1. Участие в междуведомствени работни групи, консултативни съвети, международни семинари	35
4.2. Участие в международни проекти	38
5. УПРАВЛЕНИЕ НА МАТЕРИАЛНИТЕ И ФИНАНСОВИТЕ РЕСУРСИ	44
5.1. Материална база	44
5.2. Финансова дейност	44
6. РАЗВИТИЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ КАПАЦИТЕТ	45
6.1. Административно обслужване и управление на администрацията в НАПОО	45
6.2. Повишаване на професионалната и индивидуална компетентност на служителите	47
7. ОСИГУРЯВАНЕ НА ПРОЗРАЧНОСТ НА ДЕЙНОСТТА НА НАПОО, ПРОЗРАЧНОСТ НА ПРОФЕСИОНАЛНИТЕ КВАЛИФИКАЦИИ И ОРИЕНТИРАНЕ В ПАЗАРА НА КВАЛИФИКАЦИОННИТЕ УСЛУГИ ЗА ВЪЗРАСТНИ	51
7.1. Отношение към потенциалните потребители на услуги, предлагани от НАПОО	51
7.2. Поддържане и актуализиране на Интернет сайта на НАПОО	51
7.3. Информационна дейност и комуникационна политика	52
8. ОБЩИ ИЗВОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА НА НАПОО	52
9. ПРИОРИТЕТИ В ДЕЙНОСТТА НА НАПОО ПРЕЗ 2008 Г.	55

**ГОДИШЕН ДОКЛАД
ЗА ДЕЙНОСТТА НА НАЦИОНАЛНАТА АГЕНЦИЯ ЗА
ПРОФЕСИОНАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ ПРЕЗ 2007
ГОДИНА**

(приет с решение на УС на НАПОО, протокол №)

ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящият доклад отразява дейността на Националната агенция за професионално образование и обучение (НАПОО) през 2007 г.

Целта на доклада е да представи постигнатите резултати, да оцени ефективността на прилаганата политика за реализиране на Плана за дейността през 2007 г., приет с решение на Управителния съвет на НАПОО от 17.01.2007 г. и да идентифицира конкретните направления за по-нататъшно развитие и активност на Агенцията през 2008 г.

Конкретните цели и задачи в Плана за дейността на НАПОО през 2007 г. (Плана), както и през 2006 г., определят параметрите за качествено изпълнение на регламентираните със Закона за професионално образование и обучение (ЗПОО) функции и отговорности на Агенцията във връзка с по-нататъшното ѝ утвърждаване като водеща институция в процеса на усъвършенстване на националната система за професионално образование, обучение и ориентиране. Вече по традиция те се дефинират на базата на: разработения Стратегически проект за развитие на НАПОО до 2010 г.; резултатите и изводите в Годишния доклад за 2006 г.; основните общоевропейски и национални документи, свързани с икономическото и социалното развитие на страната и развитието на човешките ресурси.

Основните цели и задачи за 2007 г.:

- **устойчиво развитие** на положителните практики в досегашната дейност на НАПОО;
- **проучване, адаптиране и прилагане** на успешни европейски практики в областта на професионалното образование, обучение и ориентиране;
- **усъвършенстване и развитие** на дейностите, пряко произтичащи от функциите на НАПОО, регламентираните в ЗПОО: разширяване на участието във формирането и реализирането на съгласувани политики в областта на професионалното образование, обучение и ориентиране и на координиращата роля на Агенцията в тези процеси, по-нататъшно разширяване на мрежата от лицензирани центрове за професионално обучение (ЦПО), осигуряване и управление на качеството в професионалното образование и обучение, изпълнение на Националната стратегия за продължаващо професионално обучение, развитие на професионалното ориентиране и информиране, изграждане на информационна система, разширяване на международната дейност и работата по международни проекти, развитие на административния капацитет.

Специфичните цели и задачи за 2007 г. са свързани с изграждане на Интегрирана информационна система за търсенето и предлагането на професионално

обучение за лица над 16-годишна възраст “НАПОО – АЗ” и прилагането на европейските документи и практики в дейността на Агенцията.

В резултат на анализ на дейността на Агенцията в периода януари-юни 2007 г. и оценка на рисковете при изпълнението на Плана, посочени в Доклада за дейността на НАПОО през първото шестмесечие на годината, УС гласува актуализиран План за дейността на Агенцията (протокол № 07/18.07.2007 г.). Актуализираният План е приет след обсъждане на политиките и финансовата осигуреност за реализиране на отделните дейности.

Настоящият доклад представя и обсъжда дейността на НАПОО по изпълнението на актуализирания План.

Форматът на доклада е подчинен на логиката на изпълнението на Плана: **цели, приоритети, дейности, индикатори за изпълнение**. В него са включени информация, анализ и изводи относно: участието на НАПОО в разработването, координирането и реализирането на съгласувани политики в областта на професионалното образование, обучение и ориентиране; сътрудничеството с други институции и организации; усъвършенстването на работата по разработване на Държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по професии; поддържането и актуализацията на Списъка на професиите за професионално образование и обучение; развитието на системата за лицензиране на центрове за професионално обучение; осигуряването на качествено професионално обучение в централните; изграждането на Интегрирана информационна система за търсенето и предлагането на професионално обучение; участието в национални и международни дейности и проекти; осигуряването на прозрачност на дейността; използването и управлението на материалните, финансовите и човешки ресурси. Представени са и общи изводи. Сравнителният анализ във времеви аспект е допълнителен инструмент за оценка на резултатите от дейността през 2007 г.

1. УЧАСТИЕ В РАЗРАБОТВАНЕТО, КООРДИНИРАНЕТО И РЕАЛИЗИРАНЕТО НА СЪГЛАСУВАНИ ПОЛИТИКИ В ОБЛАСТТА НА ПРОФЕСИОНАЛНОТО ОБРАЗОВАНИЕ, ОБУЧЕНИЕ И ОРИЕНТИРАНЕ

В този раздел са включени резултатите по приоритети и дейности, свързани с практическото реализиране на регламентираната със ЗПОО координираща функция на НАПОО. Те отразяват инициативите и активността на Агенцията за задълбочаване на сътрудничеството с други институции и организации в контекста на реформирането на системата за професионално образование и обучение (ПОО). По-конкретно е разгледан инструментът на хоризонталната координация и реализацията на трипартитния принцип на управление и дейност на Агенцията.

1.1. Усъвършенстване на механизмите за координация и сътрудничество с институциите и организациите, имащи отношение към професионалното образование, обучение и ориентиране

Дейността на НАПОО, насочена към осъществяване на действено сътрудничество с **държавните институции** по конкретни въпроси и проблеми на националната политика в областта на професионалното образование, обучение и ориентиране продължи да се реализира и през 2007 г.

С оглед постигането на единни позиции във връзка с разработването на ДОИ за придобиване на квалификация по професии е осъществена съвместна дейност с **Дирекция „Политика в професионалното образование и продължаващото обучение“ на МОН** по съгласуване на разработения през периода нов проект на “Рамкови изисквания за разработване на ДОИ за придобиване на квалификация по професии”.

С Дирекция **„Политика в професионалното образование и продължаващото обучение“ на МОН** е осъществена и среща на експертния състав на НАПОО, на която са обсъдени въпроси от общата компетентност на двете институции – необходимостта от разработване на Национална квалификационна рамка, дейностите за подготовка и въвеждане на кредитна система в професионалното образование и обучение и др.

През отчетния период е проведена и среща на ръководството на НАПОО с **ресорния зам.-министър на труда и социалната политика** проф. Д. Димитров с участието на директори на дирекции от МТСП. На срещата са обсъдени въпроси, свързани с политиката на професионалното образование и обучение и необходимостта от обвързването му с потребностите на сферата на заетостта. На тази среща са дискутирани и конкретни въпроси, свързани с проектите по програмата ФАР, координирани от МТСП.

През 2007 г. продължи **сътрудничество с АЗ** във връзка с усъвършенстване на предпоставките за ефективно организиране и провеждане на професионално обучение от ЦПО. Ежедневно са осъществявани контакти и консултации с представители на Дирекциите “Бюро по труда” от цялата страна. Най-често проблемни ситуации възникват по време на провежданите търгове за избор на обучаващи институции за обучение на безработни лица. Консултациите най-често се провеждат по телефона.

Успешно работи новата “Методика за избор на обучаваща организация за обучение на безработни лица, финансирано от АЗ”, в разработването на която участва представител на НАПОО. Проведени са консултации НАПОО – АЗ, на които са обсъдени предложенията на НАПОО при следващите изменения и допълнения на Методиката да бъде включено като задължително изискване изпълнението на т. 3 от лицензията – ЦПО, които не са подали годишната си информация в НАПОО, да не бъдат допускани да провеждат обучение на безработни лица, финансирано от АЗ.

През този период не са провеждани официални заседания на междуведомствената работна група “НАПОО - АЗ”. При възникнали проблеми, изискващи спешно обсъждане, са провеждани разговори и са постигнати взаимноизгодни решения.

През 2007 г. продължи осъществяване на съвместни проверки на ЦПО с цел превенция и санкциониране на нарушения, както и подпомагане на провеждането на професионално обучение, възложено от АЗ. (подробно разгледано в т. 2.4.).

В съответствие с Правилника за дейността на НАПОО, социалните партньори все по-активно се включват в изготвянето на Държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по професии, актуализирането на Списъка на професиите за професионално образование и обучение,

лицензирането и контрола върху дейността на лицензираните институции за професионално обучение на възрастни в страната (ЦПО), както и в дейностите по изпълнение на международни проекти, в които НАПОО е партньор.

Засилването на отговорностите на социалните партньори в изброените дейности е предмет на сключени двустранни споразумения с национално представителните организации на работодателите и на работниците и служителите. Продължава търсенето на нови пътища и инициативи за мотивиране и привличане на организациите на социалните партньори като надежден съюзник в дейността на НАПОО. Като резултат от тази целенасочена дейност могат да се посочат сключените споразумения с институции и организации от различни икономически и професионални сектори – напр. в сектора на химическата и дървообработващата промишленост, заваряването, земеделието, туризма.

През 2007 г. са проведени разговори и консултации във връзка с продължаване и актуализиране на съществуващите споразумения между НАПОО и национално представителните организации на работодателите и на работниците и служителите, както и със сключването на нови споразумения за сътрудничеството на секторно ниво. Целта е активизиране на участието на партньорите в изработването на съгласувани позиции по ключови въпроси на развитието на ПОО.

За подобряване на социалното сътрудничество и работата в партньорство през 2007 г. НАПОО продължи да проучва и прилага “добри практики” като координатор на дейностите в България в рамките на два проекта, финансирани от Министерството на образованието, културата и науката на Холандия (подробно разгледано в т. 4.2.):

“Повишаване на участието на социалните партньори в професионалното образование и обучение на кадри за химическата промишленост в България”, реализиран от холандската организация VAPRO-OVP (януари – септември 2007 г.).

Целта на проекта е проучване участието на социалните партньори в началното и продължаващото професионално обучение на кадри за химическата промишленост в Холандия и идентифициране на успешни практики.

През септември е проведена кръгла маса, на която са оценени и разпространени резултатите от проекта сред по-широка аудитория, включваща представители на всички страни – държавни институции, работодатели, синдикати. Подготвено е Споразумение между НАПОО и социалните партньори от сектора на химическата промишленост – БКХП и Федерация “Химия” към КНСБ, целящо постигане на дългосрочно и ефективно сътрудничество в следните области:

- разработване и актуализиране на ДОИ за придобиване на квалификация по професии и доближаването им до реалните потребности на пазара на труда;
- актуализиране на СППОО и включване на професии, търсени на пазара на труда;
- идентифициране на потребностите от усъвършенстване на придобитите компетенции и придобиване на нови компетенции за заетите в сектора на химическите производства;
- включване в инициативата за създаването на стандарт за обучение за

придобиване на квалификация за оператори в химическите производства, в които да се опишат същностните компетентности, необходими за упражняване на професията в различните държави от ЕС.

Създадени са добри партньорски взаимоотношения, въз основа на които през 2008 г ще се реализира последващ проект на тема :“Прилагане на водено от потребностите професионално образование и обучение в промишлеността и лабораторната технология за младежи и възрастни в професионалните училища и компании в България”. Проектът цели задълбочаване на работата по проблема и разработване на практически решения за преодоляване на пропастта между образованието и бизнеса.

“Развитие на политиките в областта на кариерното ориентиране в България”, реализиран от холандската организация CINOP.

Ключовата цел на проекта е да подпомогне развитието и прилагането на единна национална политика за предоставяне на услуги по ориентиране през целия живот в България.

Организирано е проучване на актуалната ситуация в областта на кариерното ориентиране в страната с участието на отговорните и заинтересовани институции и организации. В резултат на проучването е изготвен доклад на тема: “Анализ и оценка на политиката в областта на кариерното ориентиране, практиката и нивото на ангажираност на основните заинтересовани страни в България – бенефициенти и актьори, от гледна точка на тенденциите на европейско ниво”. На тази база са дефинирани препоръки относно необходимите действия в средносрочен и дългосрочен план. Докладът е публикуван в интернет страницата на НАПОО.

През юни е проведен семинар на тема “Подготовка за формиране на политики в областта на кариерното ориентиране” с участието на различни дирекции в МОН и МИЕ, НПЦ, ЦКОКО, АЗ, организации на работодателите и на работниците и служителите, Столична община, обучаващи организации, неправителствени организации и др. Целта на семинара е разработването на единна визия относно непосредствените задачи във връзка с развитието на професионалното и кариерно ориентиране в България.

Предстои провеждане на три регионални семинара, които ще създадат условия за осъществяване на широка дискусия по проблемите на ориентирането през целия живот и постигане на ангажираност на всички заинтересовани страни в решаването им на национално, регионално и местно ниво. Проектът ще завърши с провеждането на национална конференция, която ще приеме съгласуван национален документ във връзка с изграждане на система за ориентиране през целия живот и учредяване на Национален форум за кариерно ориентиране в България.

В рамките на сключените дългосрочни споразумения с национално представителните организации на работодателите и на работниците и служителите, както и с АЗ е разширено участието на техни представители в дейностите, свързани с изпълнението на посочените проекти и в проведените три работни посещения в Холандия.

Резултатите от двата проекта са популяризирани сред членовете на УС на НАПОО, АЗ, работодатели, синдикати, Столична община, неправителствени

организации. Подготвени са публикации за интернет страницата на НАПОО и Агенция “Фокус”.

Продължи активното участие на представител на НАПОО в Експертния съвет на Центъра за контрол и оценка на качеството на образованието, с когото Агенцията също има сключено споразумение за сътрудничество.

Експерти от НАПОО участват в семинари на браншовите камари по химическа и мебелна промишленост, представител на НАПОО е избран за член на комисията по професионално образование към камарата по химическа промишленост. Служители от НАПОО работят по различни проекти и инициативи на конкретни браншови организации, свързани с разширяване участието на работодателите в процеса на ПОО.

През 2007 г. Агенцията продължи да бъде територия на равноправен социален диалог както по отношение на експертното участие, така и на управлението на цялостната ѝ дейност. Управителният съвет (УС) и Експертните комисии (ЕК) по професионални направления, функциониращи на принципа на **трипартитното сътрудничество**, през настоящия отчетен период продължават успешно да изпълняват възложените им със ЗПОО функции и задължения. Активното и компетентно участие на членовете им създава възможности за вземане на адекватни решения и реализиране на успешни действия, свързани с изпълнението на конкретните задачи. За това спомага и качествено, унифицирано и в срок подготвяне на документите за заседанията - доклади, докладни записки, протоколи и др. от страна на администрацията на Агенцията. През 2007 г. броят на проведените **заседания на УС на НАПОО е 12** (при също 12 през 2006 г.), а **на ЕК е 183**.

В края на 2007 г. е проведена кръгла маса на Управителния съвет на НАПОО по проблемите на **качеството на професионалното образование и обучение**, подготвена от Звеното за управление на качеството (в рамките на наличния щат), което проучва и популяризира модели и инструменти за осигуряването на качество на обучението. Представена е дейността на Звеното през 2007 г. и основните резултати, свързани с търсене на съответствие между изискванията на работодателите и предоставяното обучение.

1.2. Участие във формирането и реализирането на съгласувани политики в областта на ПОО и ориентиране

През 2007 г. са подготвени предложения за изменения и допълнения на **ЗПОО**. Предложенията са обсъдени и приети от УС на НАПОО и са внесени в МОН. Представител на НАПОО участва в подготовката на **Закона за изменения и допълнения на ЗНЗ**, както и в изготвянето на **Обновената стратегия по заетостта на Република България 2008-2015 г.**

НАПОО участва и в подготовката на **Националния план за действие по заетостта през 2008 г.**, като предостави информация във връзка с предложенията за промени на ЗПОО, реализирането на пилотния модел на Интегриращата информационна система (ИИС) за търсенето и предлагането на професионално обучение “НАПОО – АЗ”, мерките и действията за усъвършенстване на процедурата по лицензиране на ЦПО, действията и

мерките в областта на критериите и процедурите за лицензиране на ЦИПО, международните проекти, в които участва. Разработени и предложени за включване в него са 11 проектни фиша, касаещи съществени аспекти на актуалната национална политика в областта на ПОО.

Представители на НАПОО са участвали в работната група за актуализиране на **Наредба № 4** за документите за системата на народната просвета, сформирана от министъра на образованието и науката, както и в заседанията на различни работни групи за подготовка на предложения за промени в нормативната база, свързана с проблемите на професионалното образование, обучение и ориентиране (подробно разгледано в т. 4.1.). НАПОО продължи участието си със становища и предложения в работната група за разработването на **Оперативната програма “Развитие на човешките ресурси”**, в критериите за избор на операции и Примерната методология за техническа и финансова оценка на предложения за проекти.

Във връзка с приложението на **Европейската квалификационна рамка за учене през целия живот** /ЕКР/ в България и разработването на единна Национална рамка за професионалните квалификации, НАПОО изготви и представи в МОН График за изпълнение на дейностите по разработване на Националната квалификационна рамка. От началото на отчетния период участва като партньор в проект, финансиран от Европейската комисия по тематична покана за предложения, “TransEQFrame - Приложение на Европейската квалификационна рамка” (януари 2007 г. – октомври 2008 г.). Представител на НАПОО взе активно участие в организирания от МОН три регионални семинара за популяризиране на Европейската квалификационна рамка, проведени през м. декември 2007г. Експерт от НАПОО участва активно в конференция, организирана и проведена от CEDEFOP, на която бе дискутиран напредъка на отделните държави от ЕС по отношение на прилагането на "результатите от ученето" в националните образователни системи. На конференцията експертът бе представен опита на България, свързан с преработването на всички документи, прилагани при разработване на Държавни образователни изисквания, фокусирани върху "результатите от ученето".

Разработен е Обобщен доклад за изпълнението на Плана за действие за 2007 г. по реализиране на **Националната стратегия за продължаващото професионално обучение за периода 2005-2010 г.** Предстои да бъде предоставен на Министър-председателя, Министъра на образованието и науката, Министъра на труда и социалната политика, Министъра на икономиката и енергетиката, Изпълнителния директор на Агенция по заетостта и Председателя на националния статистически институт. Разработен и предоставен в МОН е План за действие в изпълнение на Стратегията през 2008 г.

Дейността на НАПОО по прилагане на **Общата европейска рамка за осигуряване на качеството на професионалното образование и обучение** е свързана с работата по иницириания от нея проект “Qtel.Net - Постигане на съответствие между търсенето и предлагането – мрежа за секторен подход за квалификациите в туризма на европейско ниво” (01.12.2006 г. – 01.12.2007 г.), финансиран от Европейската комисия по тематична покана за предложения. НАПОО е водеща организация и координатор на проекта. Представител на

НАПОО взе участие в Работна среща в гр. Скопие, Македония, организирана от Парламента на Р Македония и Пакта за стабилност на Югоизточна Европа на тема :”Повишаване на качеството на ПОО”, с участие на представители от Македония, България, Румъния, Р Харватска и Турция. Експерти от НАПОО участваха през м. ноември 2007г. в заключителна среща по проект QTEL-Net, която се проведе в Глазгоу, Шотландия.

Във връзка с реализирането на дейности за **съгласуване на политиките в системите на професионалното обучение и висшето образование** са проведени разговори и консултации за съвместна дейност с НАОА. Представители на висшето образование са поканени за участие в изпълнението на дейности по проекта “Развитие на политиките в областта на кариерното ориентиране в България”, Представител на НАПОО взе участие в семинар, организиран от Съвета на ректорите на тема: “Кариерно ориентиране в системата на българското висше образование”.

НАПОО изготви становище в рамките на консултационния процес на работния документ на ЕК за въвеждане на **Система за трансфер на кредити в системата на ПОО**. Експерти от НАПОО са участвали в семинар, организиран от МОН по темата. Представител на НАПОО взе участие в организираната от Германското министерство на образованието и изследванията в рамките на Германското председателство на ЕС среща на тема: “Отчитане на резултатите от консултациите по предложението за въвеждане на европейска кредитна система за трансфер и натрупване в ПОО”.

Терминологичният речник по професионална квалификация се популяризира в партньорската мрежа на НАПОО от нейните служители. Към момента няма предложения за допълването и актуализирането му. НАПОО е разпространила сред ЦПО и партньорската си мрежа 60 бр. дискове, получени от МТСП с разработената в рамките на проект BG 2003/2004 - 937.05.03 „Професионална квалификация” по програма ФАР **Методика за обучение на възрастни**.

Извън плана за 2007 г. проблемите, свързани с **валидиране на квалификации, придобити чрез неформално обучение и самостоятелно учене** са разработвани в рамките на проект по програма Леонардо да Винчи - “Обучаващ модел “Стъпка по стъпка” за формиране на базови и професионални компетенции при населението от селскостопанските райони” (01.10.2004 г. - 30.3.2007 г). Резултатите са докладвани на заключителната национална конференция по проекта, в която са взели участие 28 представители на държавните институции, ЦПО, университетски преподаватели, учители, представители на малкия и среден бизнес и местните власти.

В рамките на Седмия форум “Дни на ученето през целия живот” (18-20 октомври 2007 г.) на тема “Валидиране на знания и умения, придобити в неформална среда”, НАПОО участва с доклад на тема: “Държавните образователни изисквания за придобиване на квалификация по професии, фокусирани върху резултатите от ученето – инструмент за валидиране на знания и умения, придобити в неформална среда”.

Експерт от НАПОО участва в Лисабон на конференция, организирана по програма Грюндвиг, „**Партньорство за познание**“, на която бе представен опита на Агенцията, натрупан в участието ѝ по проект от цитираната програма. Експерт от НАПОО участва в семинар, организиран по проект на Британския съвет за разработване на **стандарты за професионално обучение**, който се проведе в Турция. На организираната информационна среща на всички българи, участници в проекта, експертът представи дейностите в България по темите, обект на проекта.

Експерти от НАПОО са участвали в 5 дневен семинар по проект “Насърчаване на професионалната квалификация на възрастни и заетостта”, подпомаган от Федералното правителство на Р Германия на тема “**Разработване на ДОО за специалността “Организация на производството в дървообработващата и мебелната промишленост” съгласно новите рамкови изисквания**”.

Във връзка с **популяризирането на добри практики в областта на ПОО** са проведени заключителни конференции за разпространение на резултатите от проекти по програма Леонардо да Винчи:

- “Обучаващ модел “Стъпка по стъпка” за формиране на базови и професионални компетенции при населението от селскостопанските райони”;
- “Иновативният учител”

и програма Сократ –

- “Трудности в ученето и неуспехи в системата на професионалното образование и обучение”.

1.3. **Реализиране на дейности, свързани с усвояването на средства от структурните фондове на ЕС**

През 2007 г. във връзка с иницирирането, управлението и изпълнението на проекти, свързани с усвояването на средства от Европейския социален фонд и другите структурни фондове на ЕС е осъществено **запознаване** с Националната стратегическа референтна рамка (2007-2013 г.), ОП “Развитие на човешките ресурси” и останалите ОП и успешните практики в Холандия за подготовка на проекти, финансирани от ЕСФ.

Проучва се опита и на други европейски държави в това направление в рамките на осъществяваните контакти и работни срещи по международни проекти, в които НАПОО е партньор.

Проведени са **две работни срещи** с Фабиен Бамелю, ключов експерт в рамките на проект по програма ФАР “Подпомагане на подготовката на стратегически документи, развитие на партньорството и сътрудничество за формиране на капацитет за разработване на проекти”. Обсъдени са възможностите и основните тематични области за подготовка на предложения за проекти от страна на НАПОО, с които да се кандидатства за финансиране по Оперативна програма “Развитие на човешките ресурси”.

По инициатива на НАПОО **стартира проект** на тема “Обучение за кандидатстване за финансиране от Европейския социален фонд за обучаващи организации и предприятия от химическата промишленост в България” в партньорство с холандската организация VAPRO-OVP, финансиран от холандското правителство. Проектът предвижда обучение на 30 представители на обучаващи организации и химически предприятия. Първата среща по

проекта, на която участваха и представители от НАПОО бе проведена през м. декември 2007 г. На срещата бе дискутирана и уточнена тематиката за предстоящото през 2008 г. обучение.

ИЗВОДИ:

1. През 2007 г. НАПОО продължи да разширява участието си в дейностите по формиране на съгласувани политики в областта на професионалното образование, обучение и ориентиране, преимуществено на ниво хоризонтална координация и с държави от ЕС.
2. Продължи утвърждаването и развитието на дейността на трипартитните структури на Агенцията - УС и ЕК по професионални направления.
3. НАПОО решава успешно проблема, свързан с осигуряване на допълнително финансиране за изпълнение на планираните дейности, посредством инициране и включване в международни проекти, финансирани от ЕК и европейски държави.
4. Активизирана е комуникационната политика на НАПОО с цел подобряване на взаимодействието с други институции и организации, отговорни за реализиране на националната политика в областта на ПОО.
5. Предприети са радикални действия в областта на професионалното ориентиране, които са предпоставка за формиране и реализиране на съгласувана национална политика в средносрочен и дългосрочен план.
6. Осъществяват се дейности, свързани с подготовка на Агенцията за разработване на проектни предложения и участие в изпълнението на проекти, финансирани със средства от Европейския социален фонд и другите структурни фондове на ЕС.
7. По-нататъшната дейност на НАПОО по разработване, координиране и реализиране на съгласувани политики в областта на ПОО и ориентиране следва да бъде насочена към интензифициране на контактите и сътрудничеството с:
 - МОН, МТСП и другите държавни институции по конкретни въпроси и проблеми, свързани с формирането и реализирането на националната политика в областта на ПОО;
 - национално представителните организации на работодателите и на работниците и служителите във връзка с подновяването и актуализирането на дългосрочните споразумения;
 - браншовите организации, с оглед дефиниране на конкретни договорености във връзка с по-добрата обвързаност на ПОО с потребностите и изискванията на пазара на труда;
 - АЗ във връзка с изграждане на механизъм за единодействие по осигуряване и управление на качеството на професионалното обучение на безработни и заети лица и изграждането на интегрирана информационна система за търсенето и предлагането на професионално обучение за лица над 16-годишна възраст.

2. Осигуряване на високо качество на професионалното образование и обучение, като ключов фактор за постигане на устойчив икономически напредък, развитие на обществото и личността

2.1. Усъвършенстване на дейностите по разработване на система от Държавни образователни изисквания (ДОИ) за придобиване на квалификация по професии

Във връзка с усъвършенстването на методиката за разработване и оценяване на ДОИ, през 2007 г. всички задачи, предвидени в плана са изпълнени, независимо от обективните причини, които предизвикаха забавяне на изпълнението на част от планираните дейности в предвидените срокове. Акцентът е насочен към усъвършенстване на двата основни документа, съставляващи базата за разработване на ДОИ за придобиване на квалификация по професии - **“Рамковите изисквания”** и **“Методическите указания”**.

Актуализираният проект на **“Рамковите изисквания за разработване на ДОИ за придобиване на квалификация по професии”**, разработен в рамките Техническа помощ по проект PHARE 2003 BG 2003/004-937.05.03 “Професионална квалификация”, е съгласуван с дирекция “Политика в професионалното образование и продължаващото обучение” и утвърден от Управителния съвет на НАПОО през м. юли 2007 г.

“Методическите указания за разработване на ДОИ” са основно преработени и приведени в съответствие с актуализираните “Рамкови изисквания”. През м. септември 2007 г. са обсъдени в ЕК по професионални направления и са приети с Решение на УС на НАПОО. С приемането им се създават реални предпоставки за изпълнение на Заповедта на Председателя на НАПОО, с която, считано **от 01.09.2007 г.**, при разработването на ДОИ следва да се прилага обновената методология.

Извършена е актуализация на **“Правилата за реда и условията за разработване на ДОИ”**, в частта “Актуализиране на утвърдените държавни образователни изисквания” - **въведен е нов раздел**, в който е регламентирана процедурата и основанията за внасяне и разглеждане на предложения за изменение и допълнение на действащите ДОИ. Предвидени са възможности за актуализиране на ДОИ при промени в нормативната уредба, при въвеждане на нови технологии, оборудване, включително и при промяна на “Рамковите изисквания”.

За въвеждането и прилагането в практиката на актуализираните “Рамкови изисквания” е извършена задълбочена предварителна подготовка. През м. април 2007 г. е организирано и проведено четиридневно обучение на **16 –те ЕК** по професионални направления - обучени са **85 експерти** от обновения състав на експертните комисии.

За повишаване на качеството на разработките на ДОИ, НАПОО продължи да залага на **повишаването на експертния капацитет** на служителите, отговорни за разработване на проектите на ДОИ. През второто полугодие на 2007 г. се проведе втория модул от обучението за прилагане на ДАКУМ метода за анализ на работното място с продължителност 5 дни (първият модул е проведен през второто полугодие на 2006 г.). Задълбочаването на знанията и уменията по метода позволи прилагането на по-високи изисквания при разработването на профилиите и описанията на професиите, които са част от структурата на всеки проект на ДОИ. Подобряването на уменията и компетентността на експертите от НАПОО се отрази и на качеството на методическата и експертно-техническа помощ, която предоставят на разработващите екипи на проектите на ДОИ.

Организиран са и са проведени **индивидуални и групови консултации** по разработването и актуализирането на **21** проекта на ДОИ, които през годината бяха на различен етап на разработване.

Оценяването на разработените проекти на ДОИ и през отчетния период продължи да се извършва в съответствие с регламентираната процедура - от двама рецензенти – един представител на обучаваща институция и един на работодателите, с което се осигурява надеждност и обективност на изготвените проекти.

Съгласно процедурата, всички разработени проекти са оценени и от експертните комисии по съответните професионални направления. Оценените проекти са обсъдени и приети от УС на НАПОО.

През 2007 г. НАПОО продължи да **поддържа актуална информация** на интернет-страницата на Агенцията във връзка с процеса на разработване на ДОИ. В страницата се съдържа пълна актуална информация за:

- документите, които се прилагат в процеса на разработване и актуализиране на ДОИ;
- утвърдените ДОИ за придобиване на квалификация по професии, публикувани в Държавен вестник;
- приетите от УС проекти на ДОИ, които са внесени в МОН за съгласуване;
- проектите на ДОИ, които са с готовност за обсъждане в ЕК;
- проектите на ДОИ, които са в процес на разработване;

Информацията за посочените категории, е структурирана в интернет-страницата в отделни рубрики, което подпомага потребителите при търсене и намиране на информация за състоянието на проектите на ДОИ.

За проектите, които са в процес на разработване, потребителите имат възможност да предоставят мнения и предложения относно подобряване на качеството на разработваните проекти.

Улеснена е работата на ЕК, като през отчетния период редовно се обновяваше и съдържанието на рубриката **"ДОИ за обсъждане в ЕК"**. За всички проведени през годината **20 заседания** на ЕК по професионални направления, в установения едноседмичен срок са публикувани разработените проекти, които предстоят да бъдат обсъдени.

Дейността на НАПОО през 2007 г. по разработването на ДОИ е съсредоточена в следните две насоки – създаване на организационни предпоставки по приключване на проектите, възложени по "Рамковите изисквания", утвърдени през 2002 г. и стартиране на работата по актуализираната методология за разработване на ДОИ.

За целта е извършено следното:

- в **"Правилата за условията и реда за разработване на ДОИ"** е направено изменение и допълнение, с което се регламентира процедурата за приключване на проекти, възложени за разработване по действащите към момента на сключване на догори с разработващите екипи Рамкови изисквания;

- финализирана е дейността по разработване на **10 проекта на ДОО**, възложени по “Рамковите изисквания” от 2002 г.
- подготвена е процедура и план за привеждане на **80-те проекта на ДОО**, разработени като продукт в рамките на проект “Професионална квалификация”, в съответствие с актуализираните “Рамкови изисквания” и “Методически указания”;
- възложени са за преработване в съответствие с новите “Рамкови изисквания” **10** проекта на ДОО от пакета с **80** ДОО;
- оказана е експертна, методическа и консултантска помощ на разработващите във връзка с привеждането на проектите на ДОО в съответствие с изискванията, съдържащи се в актуализираните документи – “Рамкови изисквания” и “Методически указания”.

За подобряване качеството на проектите на ДОО през 2007 г. успешно продължи **редактирането** на завършените проекти на ДОО. Всички приети от УС на НАПОО проекти са представени в МОН след отразяване на корекциите, извършени от професионален редактор.

Количествени показатели за изпълнението на дейността през 2007 г. :
Общият брой на финализираните проекти е **21** - от тях **13** са приети от УС на НАПОО (разработването на част от 13 –те проекта е възложено през 2006 г.), а останалите **8** са приети от ЕК по съответните професионални направления. В сравнение с 2006 г., когато УС на НАПОО е приел **25** проекта на ДОО, е налице **намаляване броя на разработените ДОО**. По-малкият брой на приетите ДОО се дължи на :

- по-големия обем на дейностите, свързани с подготовката на пакета материали, необходими за прилагане на новия подход за разработване на ДОО - Рамкови изисквания, Методически указания;
- намаления експертен ресурс, пряко ангажиран в процеса на разработване на ДОО – през второто шестмесечие един експерт от отдела е натоварен с дейности по лицензиране на ЦПО и един – ангажиран с дейностите по изграждане на ИИС и обновяване на интернет –страницата на НАПОО.

През 2007 г са **преработени 4** проекти на ДОО, внесени за утвърждаване в МОН през 2006 г. - отразени са бележките, постъпили от съгласувателната процедура, регламентирана в ЗНП и в ЗПОО.

Представени за утвърждаване от министъра на образованието и науката са **17 проекта** на ДОО при планирани за годината 20. Останалите **3** са приети от УС през м. декември и в момента се редактират, предстои внасянето им в МОН. За сравнение, през 2006 г. са представени в МОН – **25** проекти. (фигура 1).

Съвкупно резултатите от процеса на разработване на ДОО за придобиване на квалификация по професии за периода 2002 г. - 2007 г. изглеждат по следния начин:

Проекти на ДОИ, представени в МОН за утвърждаване

Общият брой на разработените от НАПОО проекти на ДОИ за придобиване на квалификация по професии от Списъка на професиите за професионално образование и обучение е 111.

- От тях **106** са представени в МОН за утвърждаване.

- **Общият брой на публикуваните в ДВ ДОИ е 66.**

- В процеса на разработване на ДОИ са обхванати професии от **31** професионални направления от общо **38**-те, включени в действащия Списък на професиите за професионално образование и обучение.

ИЗВОДИ:

1. На базата на резултатите от проект "Професионална квалификация" и повишеният експертен капацитет на НАПОО е обновена методологията за разработване на ДОИ за придобиване на квалификация по професии в светлината на най-добрите европейски практики и съвременни тенденции в развитието на стандартите за професионална квалификация.
2. Със стартиралата през 2007 г. осъвременена методология за разработване на ДОИ се създават солидни предпоставки и база за разработване на Национална квалификационна рамка, за въвеждането на Кредитна система в професионалното образование и обучение и за създаване на Национална система за валидиране на знания и умения, придобити по неформален път и самостоятелно учене.
3. В съответствие с изводите и препоръките на Сметната палата относно оптимизиране на процеса на разработване на ДОИ, през 2007 г. НАПОО промени процедурата по представяне на готовите проекти в МОН – всеки проект на ДОИ се внася за утвърждаване непосредствено след приемането му от УС, с което значително се скъсява времето на престой в Агенцията на завършените проекти.

4. Въпреки факторите от обективен и субективен характер, НАПОО положи допълнителни усилия, за да компенсира изоставането през първото полугодие на 2007 г. и да изпълни заложените в плана параметри във връзка с разработването на проекти на ДОИ за придобиване на квалификация по професии.
5. Планирането на процеса на разработване на ДОИ за 2008 г., следва да се направи в съответствие с възможностите на наличния експертен ресурс с който НАПОО разполага.
6. Увеличеният обем информация, който Агенцията поддържа в интернет – страницата си по отношение на разработването на ДОИ, следва да бъде основно реорганизиран и систематизиран при обновяването на информационните ресурси на НАПОО през 2008 г. – нов интернет – сайт и информационна система, с оглед улесняване достъпа на потребителите.
7. Броят на утвърдените и публикувани ДОИ е почти два пъти по-малък от броя на проектите, представени в МОН. От направената справка в ДВ, е видно, че последните утвърдени проекти са от м. декември 2006 г., с което на практика с около година и половина се забавя утвърждаването на ДОИ.
8. За преодоляване на забавянето на утвърждаването и публикуването на ДОИ, НАПОО, съвместно с МОН, е необходимо да обсъди и внесе предложения за изменение в ЗПОО на процедурата по съгласуване и утвърждаване на разработените проекти.

2.2. Актуализиране на Списъка на професиите за професионално образование и обучение (СППОО)

По този приоритет през 2007 г. НАПОО продължи дейността си, насочена към усъвършенстване на Списъка на професиите за професионално образование и обучение в съответствие с променящите се нужди на пазара на труда и с Националната класификация на професиите и длъжностите.

За целта всички предложения за изменение и допълнение на Списъка на професиите, постъпили в НАПОО от физически и юридически лица, са разгледани от ЕК по професионални направления в съответствие с действащата **«Процедура за актуализиране на Списъка на професиите за професионално образование и обучение»**. Обсъдените предложения, за които е установено, че не отговарят на зададените в процедурата изисквания, са върнати своевременно на вносителите, придружени с мотивите на ЕК и с препоръки за прецизирането им.

По-конкретно в това направление са изпълнени **следните дейности**:

- С участието на широк кръг експерти от различни институции е преразгледано наименованието на професията “Социален работник” и новото предложение, съответстващо на действащата нормативна уредба, е представено за утвърждаване от министъра на образованието и науката;
- Съвместно с представители на Генералния щаб на Българската армия са проведени работни срещи за обсъждане на възможностите за включване в СППОО на професии, необходими за придобиване на квалификация по граждански професии. В резултат на активните контакти, предложението е финализирано – обсъдено е на заседание в ЕК по “Социални услуги, услуги за личността и защита на собствеността и личността” и е

представено на министъра на образованието и науката за включване в СППОО;

- Проведени са три заседания на ЕК по професионално направление “Моторни превозни средства, кораби, летателни апарати и транспортни услуги”, едно на ЕК по професионално направление “Архитектура и строителство”, на които са обсъдени предложения за промени в СППОО, направени при извършената през 2006 г. цялостна актуализация на СППОО;
- Проведени са две заседания на ЕК по “Селско, горско и рибно стопанство и ветеринарна медицина” за обсъждане на предложение за включване в СППОО на професията “Кинолог”.
- Проведено е заседание на ЕК по “Здравеопазване и спорт”, на което задълбочено са разгледани предложения за допълване в списъка на нови професии от областта на спорта.

За предложенията, подкрепени от ЕК и от УС на НАПОО, в съответствие с изискванията на ЗПОО, са подготвени и внесени в МОН докладни записки, съдържащи мотиви към съответните предложения.

През 2007 г. СППОО е изменен и допълнен с две заповеди на министъра на образованието и науката. Първата Заповед № РД – 09 -828 /29.06.2007 г., с която в професионално направление 863 «Военно дело и отбрана» са допълнени професии и специалности, съответстващи на направлението. Втората - № РД 09-1891 / 30.11. 2007.г., с която са утвърдени част от предложенията за актуализация, внесени от НАПОО през м. октомври 2006 г. Въведените в списъка с втората заповед частични промени породиха напрежение сред педагогическата колегия в професионалните гимназии, професионалните училища, професионалните колежи и центрoвете за професионално обучение. За преодоляването му и разрешаването на възникналите проблеми с план-приема за 2008/2009 учебна година в институциите от ситемата на средното образование, както и с процедурите по лицензиране на ЦПО, през м. декември НАПОО предприе необходимите мерки от организационно и съдържателно естество:

- Извършен е обстоен сравнителен преглед на утвърдените промени и внесения пакет от предложения за изменения и допълнения на СППОО;
- Изготвен е списък с констатираните несъответствия на утвърдените промени с действащи документи и принципи, въз основа на които е структуриран списъкът - Класификация на областите на образованието, Националната класификация на професиите и длъжностите;
- Подготвена и внесена е мотивирана докладна записка до министъра на образованието и науката, с която НАПОО заяви готовността си за съвместно решаване с МОН на възникналите проблеми.
- Създадена е организация за своевременно провеждане на заседания на ЕК в професионалните направления, за които в НАПОО са внесени възражения по утвърдените промени в СППОО.

ИЗВОДИ:

1. След извършения през 2006 г обстоен преглед на СППОО, през 2007 г. броят на предложенията за изменения и допълнения, внесени в НАПОО е значително по-малък.

2. Предложенията, които постъпват, предимно са за допълване на СППОО с нови професии или специалности.
3. Действащата «Процедурата за актуализиране на СППОО» улеснява вносителите при подготовката на предложения и съдейства за изготвянето на мотивирани предложения, съобразно зададените изисквания.
4. Липсата на изрични срокове в законовата уредба (ЗПОО и ЗНП), които да регламентират ясно процедурата по въвеждане на промени в СППОО, е предпоставка за пораждаване на напрежение в институциите от системата за професионално образование и обучение при всяка промяна.
5. За преодоляване на забавянето с около година на утвърждаването и публикуването на измененията и допълненията в СППОО, внесени от УС на НАПОО в МОН, е необходимо НАПОО съвместно с МОН да обсъди и внесе общи предложения за изменение в ЗПОО в процедурата по съгласуване и утвърждаване на промените.

2.3. Усъвършенстване на дейностите по лицензиране и разширяване на мрежата от центрове за професионално обучение (ЦПО)

Разширяването и усъвършенстването на мрежата от лицензирани центрове на територията на страната продължава да е основна задача на Агенцията и през 2007 г. Професионалното обучение, провеждано от тях, дава възможност на безработни и заети лица да повишават квалификацията си и пригодността си за заетост в съответствие с потребностите на пазара на труда и европейските изисквания, както и да осъществяват собствените си планове за кариерно развитие.

През отчетния период е извършен **анализ на действащите критерии, формуляри и указания за лицензиране на ЦПО**, разработвани съгласно изискванията на чл. 49а от ЗПОО. Анализът установи, че на този етап те са работещи и не се нуждаят от съществени промени.

Външните експерти, участващи като оценители в процедурата за лицензиране, както и организаторите на обучението в ЦПО, са консултирани редовно от експертите на НАПОО. Към края на 2007 г. в оценките по лицензионните процедури към съответните експертни комисии са участвали над 150 външни експерти.

Прилагането на усъвършенстваните през 2006 г. процедури за лицензиране повиши ефективността на процеса на лицензиране. Успешно се прилага **Процедурата за допълване на издадена лицензия**. През 2007 г. са лицензирани **132** нови центъра, а **38** центъра са допълнили лицензиите си с нови професии и специалности, което им дава възможност успешно да обновяват и развиват дейността си, както и да бъдат по-гъвкави в предлагането на професионално обучение.

Успешно се прилага и **Процедурата за изменение на наименованията на професии и специалности в лицензиите на ЦПО** във връзка с изменения в СППОО.

Количествените показатели във връзка с дейностите по лицензирането на ЦПО през 2007 г. са:

Проведени са общо 12 720 консултации, от които 5320 - с кандидати за лицензиране, 5 300 - с представители на лицензирани ЦПО, 600 - със служители от Дирекциите “Бюро по труда”, 1200 - с външни експерти по лицензионните процедури, 300 - с потребители на професионално обучение. **Средният брой консултации на експерт от отдел “Лицензиране” е 1817 (при 1314 консултации за 2006 г.).** В сравнение с миналата година **броят на консултациите е повишен с 38 %.**

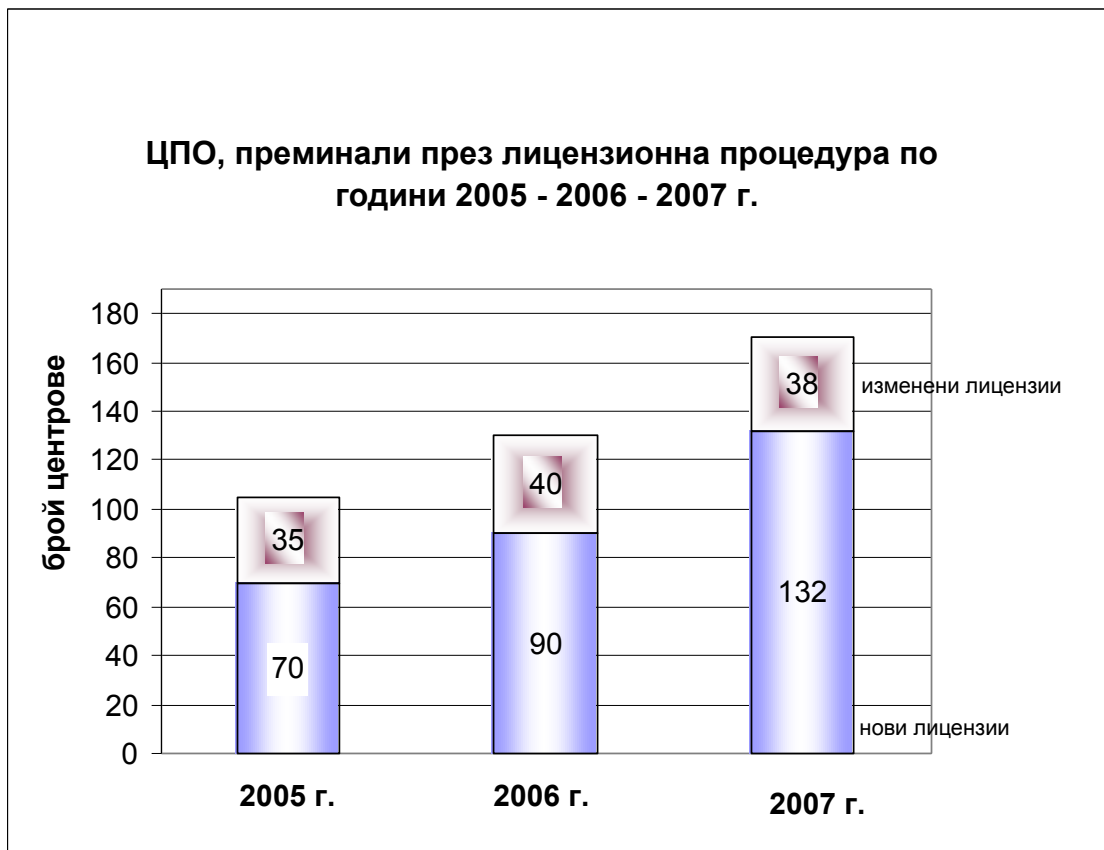
Лицензирани са 132 нови, разширени с нови професии и специалности са лицензиите на 38 ЦПО, без да се отчита броят на звената, преминали през лицензионна процедура. В сравнение с 2006 г. (издадени 90 нови лицензии и 40 лицензии изменени) **броят на лицензионните процедури е повишен** - таблица 1, фигура 2 и фигура 3.

Приключени лицензионни процедури за периода 2005 - 2007 г.

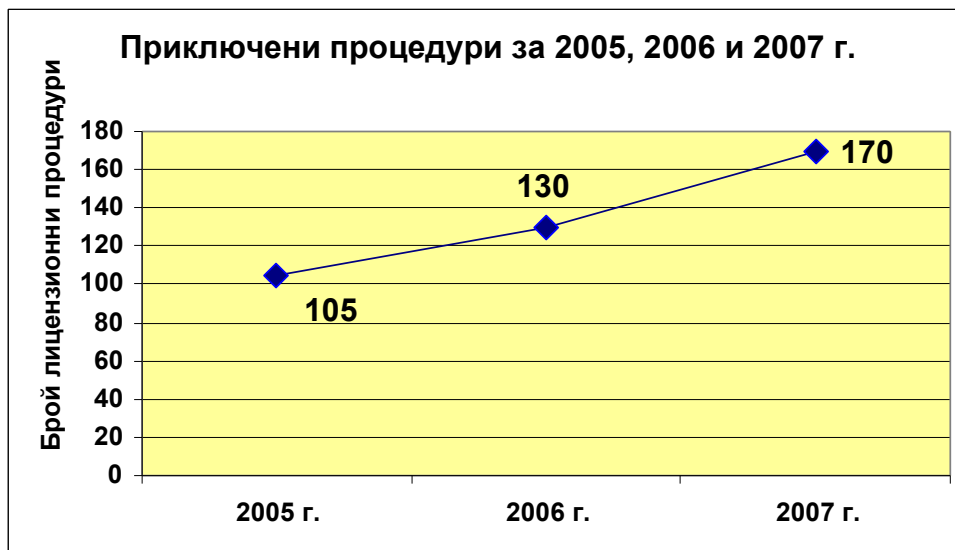
Таблица 1

Година	Брой лицензионни процедури *	Ръст в % на лицензионните процедури Верижен индекс	Среден брой лицензионни процедури на един експерт	Брой професии в лицензионните процедури	Ръст в % на професии-те в лицензионните процедури Верижен индекс	Брой специалности в лицензионните процедури	Ръст в % на специалности в лицензионните процедури Верижен индекс
2005	105		15	1005		1471	
2006	130	23,8 %	18,5	1250	24,37 %	2003	36,16 %
2007	170	31,5 %	24,5	1779	42,32 %	2845	42,03 %

***Забележка:** Броят на лицензионните процедури включва: броя на лицензираните ЦПО и броя на изменените лицензии на ЦПО. Не е отчетен броят на звената в отделните центрове.

Фиг. 2

Фиг. 3

Лицензионните процедури (нови лицензии и изменения на лицензии) обхващат **1779 професии и 2845 специалности**. Броят им е значително повишен в сравнение с 2005 г. и 2006 г. (фиг. 4)

Фиг. 4

Средният брой лицензирани центрове (нови лицензии и изменения на лицензии) **на експерт** от отдел “Лицензиране” е **24,5** при **15** за 2005 г. и **18,5** за 2006 г.;

Продължителността на лицензионните процедури продължава да е по-малка от заложената в ЗПОО продължителност от четири месеца: ЦПО с до 10 професии – средно 2 месеца; ЦПО с до 20 професии – средно 3 месеца; ЦПО с над 20 професии – средно 3,3 месеца. В сравнение с данните за 2005 и 2006 г. съществени промени по този показател не се наблюдават. Може да се приеме, че **продължителността на лицензионната процедура е достигнала оптималната си стойност;**

Проведени са 170 заседания на ЕК по съответните професионални направления (130 през 2006 г.);

Експертите от отдел “Лицензиране” са участвали в **230 оценки във връзка с лицензионни процедури;**

Утвърдени са 2845 учебни планове и програми на лицензирани центрове;

Издадени са 35 удостоверения за изменение в наименованията, кодовете и степените на професионална квалификация на професии и специалности във връзка с изменение и допълнение на Списъка на професиите за ПОО (при 27 за 2005 г. и 30 за 2006 г.).

Няма подадени документи за лицензиране на ЦПО, поради липса на финансиране на дейността от държавния бюджет и структурните

фондове на ЕС. След промени в нормативната база, които са свързани с осигуряване на финансиране на дейностите по информиране и професионално ориентиране, се очаква повишен интерес към лицензирането на ЦИПО.

Качествените показатели, свързани с лицензионната процедура, са:

Документите за разглеждане от ЕК и УС на НАПОО са качествено подготвени – няма върнати документи за преработване;

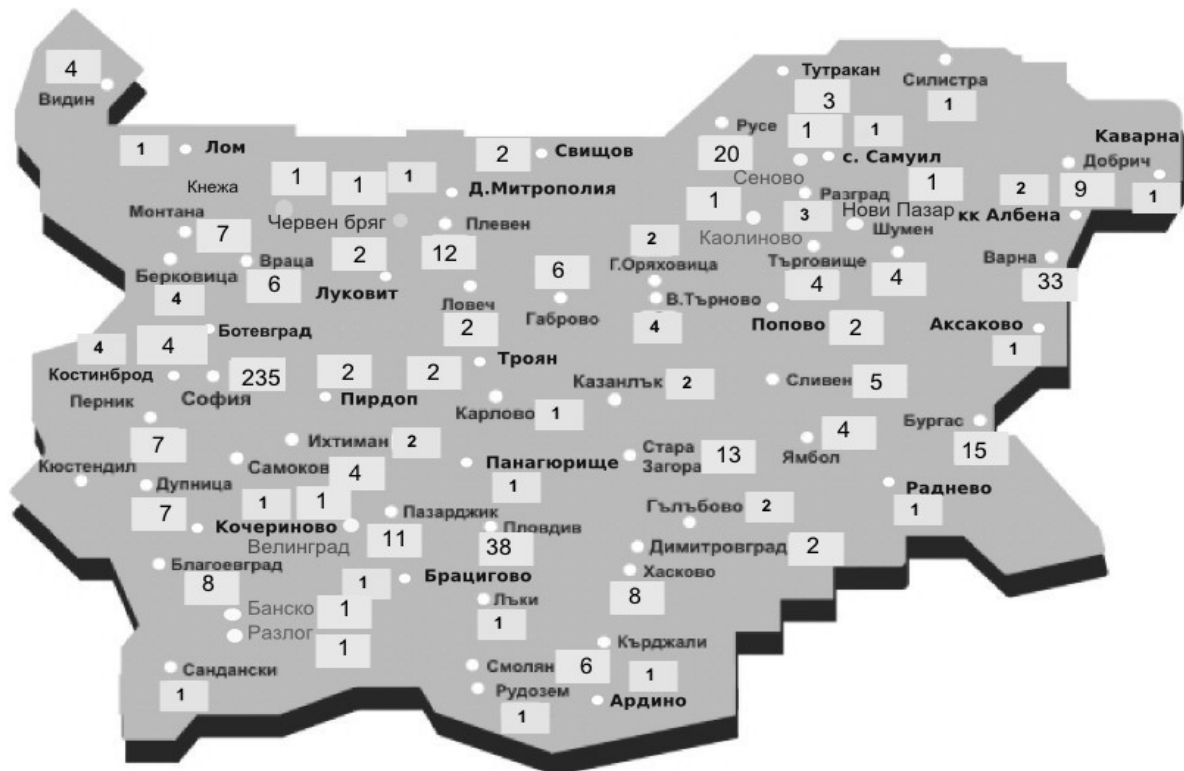
Сроковете за лицензиране, определени в процедурата, се спазват стриктно и акуратно. **Няма просрочени лицензионни процедури;**

Не са постъпили жалби и възражения във връзка с работата на експертите и служителите от Агенцията;

Дейността на НАПОО по лицензиране на ЦПО се осъществява при **пълна прозрачност**. Критериите, процедурите, изискванията и формулярите за кандидатстване за лицензиране са публикувани в уеб сайта на Агенцията и се актуализират в зависимост от взетите от УС решения;

Съгласно чл. 42, т. 10 на ЗПОО, НАПОО поддържа два **актуални регистъра** - на лицензираните центрове и на кандидатите за лицензиране, достъпни в Интернет за потребителите и заявителите на професионално обучение.

Лицензираните ЦПО към края на 2007 г. обхващат територията на цялата страна (фигура 5).

Фиг. 5. Географско разпределение на лицензираните ЦПО в Р България

ИЗВОДИ

- През 2007 г. продължава успешното усъвършенстване на дейностите по лицензиране и разширяване на мрежата от лицензирани центрове. В края на 2007 г. общият брой на лицензираните центрове е 517. Десет от тях са лицензирани с общо 197 учебни звена. Така общият брой на централите и на звената към тях е 714.
- Интересът на ЦПО и през 2007 г., както през целия предишен период, е насочен предимно към квалификации по професии, предлагащи по-големи възможности за реализация на пазара на труда, например строителство, туризъм, лека промишленост, стопанско управление и администрация.
- Преобладават лицензиите, издадени на ЦПО в големите градове. Тази тенденция съответства на разпределението на икономически активното население в страната и свидетелства за по-големия интерес в големите градове към повишаване на професионалната квалификация.
- Качеството на дейността по лицензионните процедури е на много добро равнище и гарантира прозрачност и достъпност за фирмите и организациите, желаещи да лицензират ЦПО – представените за

разглеждане в УС на НАПОО материали са на високо професионално ниво, няма върнати документи поради нарушена процедура, няма неспазени срокове, няма жалби и сигнали за нарушения от потребителите.

- Достигната е оптимална продължителност на лицензионната процедура. Основни фактори за ускоряването на процедурите са: спазване на стандартите за административно обслужване и съответно повишаване на ефективността на работата на администрацията на НАПОО, ЕК и УС; подобряване на качеството на подадените документи и повишаване на професионализма на всички участници в лицензионната процедура на базата на натрупан опит, чрез организираните от НАПОО обучение и самообучение.
- През 2007 г. показателите за ефективност са подобрени:
 - повишен е ръстът на лицензионните процедури при същия брой служители в отдел “Лицензиране”;
 - повишен е ръстът на професиите и специалностите в лицензионните процедури.

Лицензионната процедура работи успешно, в режим на прозрачност и не затруднява кандидатите за получаване на лицензия;

През 2007 г. се забелязва значително повишаване на интереса към лицензиране на нови ЦПО. Тази тенденция до голяма степен е свързана с приемането на България в Европейския съюз и възможностите за финансиране по Оперативната програма “Развитие на човешките ресурси” 2007 – 2013 г.

Запазва се броят на желаещите да изменят лицензията си с добавяне на нови професии и специалности и на нови звена. Желанието за разширяване на лицензията може да се разглежда като показател за успешната и ефективна работа на централите.

Поради липса на икономически интерес и през 2007 г. няма лицензирани центрове за информация и професионално ориентиране. Важна предстояща задача е разширяването на дейността на НАПОО по отношение на професионалното ориентиране и информиране. Необходимо е да се активизира работата на ЕК по професионално ориентиране. Решаването на този проблем е свързано със значителни промени в нормативната база, които да мотивират кандидатите за лицензиране на ЦПО.

2.4. Осигуряване и управление на качеството на професионалното обучение

Основната дейност по този приоритет е свързана с осъществяване на **последващ контрол на лицензираните центрове**. Тъй като издадената лицензия е безсрочна, контролът е основен инструмент за осигуряване и управление на качеството на професионалното обучение, провеждано от тях. **Успешно се прилага “Системата за мониторинг и последващ контрол на лицензираните ЦПО”, както и “Методиката и процедурата за осъществяване на последващ административен контрол на ЦПО”.**

Проверките на дейността на ЦПО, осъществявани от експертите на Агенцията, са съществен елемент на усилията на НАПОО за осигуряване на устойчивост

на качеството на професионалното обучение в ЦПО. Основната им цел е гарантиране на изпълнението на критериите, приложени в процеса на лицензиране, на изискванията и условията на лицензията. Проверките са планирани (комплексни и тематични) и извънредни (по сигнал от страна на обучавани или заявител на обучението). През 2007 г. са осъществени **8 планирани проверки**, извънредни не са провеждани поради липса на сигнал.

На основание Рамково споразумение между НАПОО и АЗ са извършени **съвместни проверки** по превенция, подпомагане и санкциониране на нарушения при провеждане на професионално обучение, възложено от АЗ на **30 лицензирани ЦПО в 9 населени места**.

Проверени са **68 текущи обучения** за придобиване на професионална квалификация на безработни лица, организирани и финансирани от местните Дирекции “Бюро по труда” в периода септември – декември 2007 г. Констатирани са единични пропуски от организационен и методически характер, които са преодолими. Направени са препоръки и предписания за отстраняването им.

По-конкретно при проверките се установи следното:

Дейността на центрoвете при провежданото обучение съответства на изискванията на Нормативната уредба - Закона за професионалното образование и обучение; Наредба 3 от 15.04.2003 г. за системата на оценяване и Наредба 4 от 16 април 2003 г. за документите за системата на народната просвета. Системата за управление на ЦПО и системата за осигуряване на качеството на обучението функционират успешно.

Теоретичното и практическото обучение е организирано в материално – техническа база, съответстваща на ДООИ за придобиване на квалификация по професия. Документацията се води редовно и се съхранява по установения ред.

В резултат на извършените проверки могат да се направят следните обобщения:

Центровете за професионално обучение не нарушават условията на издадената лицензия.

Центровете имат капацитет да осигуряват качество на професионалното обучение – наличие на добра материално-техническа база, осигуреност с обучавачи, добре структурирани учебни планове и програми.

Пропуските са от организационен характер и са свързани със спазването на учебните графици и дисциплината от страна на обучавачите и обучаемите.

Провеждането на системен контрол от страна на заявителя гарантира повишаване на качеството на професионалното обучение.

Включената в плана задача за разработване на модел за външно оценяване на качеството на професионалното обучение в сътрудничество с работодателски организации е обемна и изисква интегрираните усилия на всички отговорни институции. Към момента работата на НАПОО в тази област се осъществява в следните направления:

- Провеждане на теоретични и емпирични изследвания в рамките на проблема по проект на програма Сократ - “Трудности в ученето и неуспехи в

системата на професионалното образование и обучение в Европа” (01.10.2005 – 30.09.2007). В емпиричното изследване, проведено в България, е включено и анкетно проучване с около 50 работодатели по интернет. Резултатите от цялостното изследване са докладвани на национална конференция с участието на чуждестранните партньори. В конференцията са взели участие 40 представители на държавните институции, организациите на работодателите и на работниците и служителите, Столична община, учители, университетски преподаватели и др. Докладът е публикуван и разпространен на диск в тираж 300 бр. Предстои провеждането на работна среща с представители на ЦКОКО, на която ще се обсъдят възможностите за съвместна работа и оползотворяване на резултатите от изследването за целите външната оценка на професионалното образование и обучение.

- Проучване на проблема за външната оценка на качеството на професионалното образование и обучение в практиката на различни европейски държави и в общеевропейските документи. НАПОО е изготвила обзорен материал, като изходна база в процеса на избор на подходи, методи и средства за разработването на проблема в България.

Съгласно “Системата за последващ контрол”, НАПОО осъществява мониторинг върху дейността на ЦПО посредством **набиране на годишна информация за дейността им през предходната година**. Проучването се осъществява въз основа на специално разработена за целта информационна карта по електронен път. Събирането на данни за дейността на центровете е от изключителна важност във връзка с изграждането и функционирането на информационната система за търсенето и предлагането на професионално обучение.

Конкретните цели на анализа са: преглед и оценка на дейността на центровете за професионално обучение – приоритети по професионални направления, приоритети по професии и специалности при провеждане на квалификационните курсове, съотношение на курсовете по част от професия и курсовете за обучение по професии с придобиване на степен на професионална квалификация, приоритети при финансирането на професионалното обучение в центровете. Те са заложиени в структурата на формулярите за събиране на информацията:

Брой обучени лица по професионални направления, професии и специалности;

Брой проведени курсове;

Брой издадени документи – удостоверения за професионално обучение, Свидетелства за професионална квалификация и Свидетелства за правоспособност;

Начини на финансиране на професионалното обучение.

Получената информация е количествена – тя не дава възможност да се оцени и анализира качеството на обучението за професионална квалификация през призмата на ключовите фактори – материална база и финансиране на продължаващото професионално обучение, равнище на преподавателския и помощния учебен персонал, методология и методика на обучение и учебна документация, оценка и последващо сертифициране на резултатите от обучението.

През отчетния период е събрана и обобщена годишна информация за дейността на центровете през 2006 г. От всичките 295 ЦПО, лицензирани до месец декември 2005 г., годишна информация за дейността си през календарната 2006 г. са предоставили 142 центъра, което е **48 % от общия брой**. За сравнение през предходната година този процент е **65**.

През 2006 г. е проведена широка разяснителна кампания сред центровете във връзка с подаването на годишната информация – изпращане на писма, многократни телефонни разговори, посещения и проверки на центровете, неподали информацията за дейността си. Тъй като НАПОО изисква такава информация за втори път, трябва да се отбележи, че niskият процент центрове, изпълнили изискването за попълване на информационните формуляри, е силно обезпокоителен. Отчитайки необходимостта от сериозно обсъждане на проблема и въвеждане на нормативни санкции за центровете, неподали годишна информация, администрацията на НАПОО предложи и УС на НАПОО одобри **“Административна процедура за отнемане на лицензия за професионално обучение и за професионално ориентиране”**.

Сравненията, направени в анализа, би трябвало да се разглеждат условно и само като ориентировъчни, поради различната база – 65% и 48% от центровете, съответно за 2005 и 2006 г.

Общият брой обучени, за които е подадена информация, е 43113 (за 2005 г. е подадена информация за 53354 обучени лица). Най – голям е броят на обучените по професионално направление “Стопанско управление и администрация” – 10209 (23,67%), а най – малък – по професионално направление “Художествени занаяти” – 7 (0,016%).

Получените данни потвърждават тенденцията от предишната година, най-голям брой квалификационни курсове да се провеждат по професиите и специалностите от професионални направления “Стопанско управление и администрация” и “Хотелиерство, ресторантьорство и кетеринг”. Интересът към тези две направления се дължи на факта, че те са приоритетни за страната и съответно привлекателни за обучаемите. Провежданите проучвания от Агенция по заетостта посочват професиите от тези две направления като едни от най-търсените на пазара на труда. По тази причина обученията в областта на стопанското управление и администрацията, както и в областта на туризма се финансират най-често от Дирекциите “Бюро по труда”.

Голям брой обучения са проведени и в професионалните направления “Моторни превозни средства, кораби и летателни апарати” и “Металообработване и машиностроене”. В първото направление повишеното търсене е във връзка с обучението за “Водачи на МПС”. В тези две направления се провежда обучение от работодатели на собствените работници, най-често за получаване на правоспособност.

От анализа на годишната информация за дейността на центровете през 2006 г. могат да се правят изводи в посока на хипотезата, че търсенето на професии от професионални направления “Художествени занаяти”, “Медицинска диагностика и технологии” и “Опазване на околната среда” на пазара на труда е по-малко в сравнение с другите направления. Тази хипотеза се потвърждава и от обстоятелството, че към тези професии се наблюдава най – малък интерес за лицензиране от страна на ЦПО. Тази тенденция се запазва и през двете години, за които НАПОО събира годишна информация.

От общо 5073 квалификационни курса, 4121 са проведени за обучение по част от професия, а за обучение за цяла професия с придобиване на степен на професионална квалификация са проведени 952 курса.

Запазена е тенденцията, преобладаващата част от квалификационните курсове да са за обучение по част от професия. По-голямата част от центровете предпочитат да провеждат кратки курсове. Основните причини, установени от експертите на НАПОО при проведените беседи по проблема с представители на центровете и с потенциални обучаеми са: по-лесна организация, по-лесно се привличат курсисти с по-ниската цена за обучението, издаване на държавно признат документ за по-кратко обучение, не е задължително спазването на Държавните образователни изисквания, не се организират и провеждат държавни изпити. Все още недостатъчно се оценяват различията между двата документа – “Удостоверение за професионално обучение” (образец 3-37 на МОН) и “Свидетелство за професионална квалификация” (образец 3-54 на МОН) от страна както на обучаемите, така и на обучаващите институции. Общият брой издадени документи в центровете за професионално обучение е 43746, от които Удостоверения за професионално обучение – 31631, Свидетелства за професионална квалификация – 6156, Свидетелства за правоспособност – 5959.

Някои от обучените са завършили обучението с два документа (например “Удостоверение за професионално обучение” и “Свидетелство за правоспособност”).

Във връзка с финансирането през 2006 г. се наблюдава промяна в тенденцията от 2005 г. Най-голям е броят курсове, финансирани със средства на обучаемите – 2498 курса. Следва делът на курсовете, финансирани от работодателите - 2013 курса. Финансирани от Агенцията по заетостта са 1618 курса, по национални програми – 124 курса и по програми на ЕС – 140 курса. През 2005 г. подреждането е: курсове, финансирани от Агенцията по заетостта, курсове, финансирани със средства на работодателите и курсове, финансирани финансирани със средства на обучаемите.

Набирането на годишна информация от ЦПО е част от системата за последващ контрол на центровете и е от изключителна важност за формирането на бъдещата политика на агенцията. В тази връзка могат да се направят следните **обобщения**:

Използваната от НАПОО методика за събиране на годишна информация от ЦПО е работеща и достатъчно надеждна, от гледна точка на набирането на данни във връзка с пазара на обучаващи услуги за лица над 16-годишна възраст в страната, търсенето на професии и специалности на пазара на труда, начина на организиране и финансиране на квалификационното обучение.

Набирането на годишна информация от всички лицензирани ЦПО създава възможност за пълен, обективен и точен анализ на провежданото професионално обучение в страната, необходим за ефективното осъществяване на основните функции на НАПОО, свързани с качеството на обучението и осъществяване на координираща роля в системата за професионално образование и обучение.

На този етап от дейността на НАПОО, получаването на годишна информация от центровете е единственият начин за непрекъснато наблюдение и възможност за контрол върху дейността им във връзка с изпълнението на чл. 49а, ал. 10, т. 1 и т. 2 от ЗПОО, които регламентират

условията за отнемане на лицензия, когато ЦПО не е започнал да осъществява дейност най-късно 12 месеца от издаването на лицензията или е преустановил дейността за повече от 12 месеца.

Необходимо е спешно да се осъществят дейности и мерки, за да бъде гарантирано, че всички центрове ще предоставят годишната информация за дейността си в НАПОО. В тази връзка ръководството на НАПОО проведе юридически консултации. УС на НАПОО прие “Административна процедура за отнемане на лицензия за професионално обучение и за професионално ориентиране”.

ИЗВОДИ:

1. Системата за последващ контрол на лицензираните ЦПО е важен инструмент и съществена част от усилията на НАПОО за осигуряване качеството на професионалното обучение.
2. Запазва се тенденцията за планирани, ритмични проверки на ЦПО като превенция на възможни нарушения и предпоставка за подобряване на качеството на обучението. Проблемите в това направление са свързани с недостатъчния административен капацитет на НАПОО за обхващане на цялата мрежа от лицензирани центрове.
3. Осъществените планирани проверки са допринесли за подобряване работата в ЦПО.
4. Проверките констатира, че учебните планове и програми, по които се провежда професионалното обучение в ЦПО, съответстват на ДООИ.
5. Развива се сътрудничеството с АЗ, което е предпоставка за повишаване на качеството на обучението, осъществявано в ЦПО.
6. Чрез получаваната “Годишна информация за дейността на ЦПО” НАПОО осъществява постоянно наблюдение върху дейността на ЦПО.
7. Последващият контрол на дейността на ЦПО отново поставя въпроса за контролната функция на НАПОО, която не е регламентирана в ЗПОО. На този етап Агенцията осъществява тази функция на основание на Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност. За създаване на добра организация и осигуряване на необходимите ресурси за реализиране на последващия контрол се налага допълване на функциите на НАПОО в ЗПОО, което Агенцията многократно е поставяла като искане пред министъра на образованието и науката.
8. Задълбочава се проблемът във връзка с недостатъчния административен капацитет на НАПОО за осъществяване на последващ контрол на лицензираните центрове. Броят на центровете се увеличава и с наличния експертен състав е невъзможно тяхното ефективно контролиране. Необходимо е спешно решаване на проблема – създаване на инспекторат към агенцията и разкриване на регионални структури за контрол на работата на ЦПО.

9. През 2007 г. е необходимо усилията на НАПОО да се насочат към разширяване сътрудничеството с работодателските организации във връзка с оценяване качеството на професионалното обучение, провеждано в ЦПО.

3. УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО И СРАВНИМОСТТА НА ИНФОРМАЦИЯТА ЗА ОБУЧЕНИЕ НА ВЪЗРАСТНИ

В изпълнение на плана на Националната агенция за професионално образование и обучение за 2007 г., Плана за действие за 2007 г. в изпълнение на Националната стратегия за продължаващото професионално обучение за периода 2005-2010 г., стратегическите насоки за развитие дейността на НАПОО и съгласно Рамковото споразумение между НАПОО и АЗ, **продължи работата по съвместния проект между НАПОО и АЗ** за разработване на модел на интегрираща информационна система за търсенето и предлагането на професионално обучение за лица над 16-годишна възраст (ИИС "НАПОО-АЗ").

3.1. Развитие на ИИС за обучение на възрастни и пазара на труда.

3.1.1. Разработване и съгласуване на между институционална система за комуникация на локални ИС на управленско равнище

Съгласно приетата стратегия за дългосрочно развитие на информационната система на НАПОО и извеждането ѝ като приоритетна задача с Решение на МС от 05.04.2007 г.(т.23 от Дневния ред на Заседанието на МС), основен управленски и организационен акцент е поставен върху осъществяването на контакти, провеждане на срещи и съгласуване на становища и процедури за осъществяването на връзката между ИИС на НАПОО и локалните информационни системи на различните институции и организации.

Два са водещите моменти в развитието на междуинституционалното сътрудничество в тази област:

- **Контакти със социалните партньори за разработване на вертикални стандарти за комуникация**

През отчетния период са осъществени контакти със социалните партньори и в частност с Българска стопанска камара (БСК) за инициране на процедура за определяне на междуведомствена и между институционална работна група за разработване на вертикален стандарт за обмяна на данни между редица институции, имащи отношение към областта „Учене през целия живот“.

В резултат на проведените разговори на равнище ръководство на НАПОО и БСК и на експертно равнище са разменени писма за взаимна подкрепа на намеренията за създаването на такава работна група и като следваща стъпка – осигуряване на обмен на данни между институциите.

- **Контакти с Министерството на държавната администрация и административната реформа и Хюлет-Пакард България за включване на информационната система на НАПОО в пилотния модел на електронното правителство**

През отчетния период са осъществени редица контакти на управленско и експертно равнище между представители на МДААР и НАПОО и с фирмата-изпълнител на проекта за електронно правителство - Хюлет-Пакард България,

относно възможностите за включване на локалните информационни ресурси на НАПОО в системата за предоставяне на услуги от електронното правителство.

В резултат на активните действия на НАПОО и голямото съдействие, оказано на представителите на НАПОО от подизпълнителите на проекта за ИИС – „Админсофт“ ЕООД, „Конкуест“ ООД и „Призма 66“ ООД, след демонстриране на възможностите на локалната ИИС на НАПОО пред „Хюлет-Пакард - България“ е постигнато включването на локалните информационни ресурси на НАПОО в системата за предоставяне на услуги от електронното правителство.

3.2. Внедряване на модули от ИИС на равнище НАПОО

Въпреки ограничените възможности за финансиране през 2007 г., успоредно с търсенето на управленско-политически решения за развитие и усъвършенстване на пилотния модел на ИИС и преминаването му във фаза производствена система, поради големия интерес от страна на потенциалните потребители продължи работата по въвеждането на данни, тестването и анализирането на моделираните елементи от системата, като за целта бяха обучени и служители от НАПОО, както следва:

3.2.1. Регистри

- Регистър на обучаваните;
- Регистър на обучаващите институции;
- Регистър на обучаващите;
- Регистър на експертите, работещи за НАПОО;
- Регистър на контролната дейност на НАПОО.

3.2.2. Справки

- по фиксирани критерии и
- справки по зададени от потребителя критерии.

3.2.3. Протоколи за обмен на данни, права и равнища на достъп и сигурност на системата.

3.2.4. Контрол, консултации с проектанта, симулационни тестове и обучение на потребителите.

В процеса на работата са наблюдавани функционалността на отделните модули, лекотата за работа с тях, възможностите за генериране на справки, поведението на хардуера и други технически параметри, които своевременно са обсъждани с разработващия екип по проекта на формални и неформални срещи.

3.3. Планиране за създаването на национална мрежа на ИС.

3.3.1. Разчети, планиране и разработване на изисквания за създаване на национална мрежа на ИС.

По силата на поставената пред разработващия екип задача, пилотният модел не отговаря на всички изисквания от страна на потребителите и на Агенцията, доколкото той е разработен за да демонстрира възможностите и ползите, които

биха имали потребителите и институциите от такъв информационен обмен и достъп.

Затова на съвместна среща между ръководството на НАПОО, представители на фирмите, разработили програмното осигуряване и експерти, единодушно се стигна до извода, че за изтеклия период от време **пилотният модел е доказал заложените при неговото разработване хипотези** и е настъпил моментът за неговото **поетапно развитие в производствена информационна система**, към което ще се пристъпи през 2008 година.

Като разширение на пилотния модел на ИИС е разработен идеен проект за поддомейн (сайт) в уеб-пространството на НАПОО, предоставящ кариерна информация за ориентиране през целия живот.

Сайтът ще предоставя информация за професиите и специалностите в рамките на I, II, III и IV степен на професионална квалификация (професионална квалификация до ниво средно образование) и е предназначен за следните целеви групи:

- Учащи, родители, учители, педагогически съветници;
- Безработни и заети лица;
- Доставчици на услуги по кариерно ориентиране, специалисти в областта;
- Заинтересовани институции и организации.

Предстои изграждането и въвеждането на съответната апаратна част в локалната информационна система на НАПОО.

ИЗВОДИ:

1. Моделът на ИИС НАПОО - АЗ дава възможност да се реализират в електронна форма значителна част от операциите, които не биха могли да се осъществят чрез Интернет-сайта на НАПОО. Интегрирането на ИИС с Интернет-сайта на НАПОО дава нови, много по-големи възможности за работа с клиентите и интегриране на дейности между различни институции.

2. Потенциалът на разработеният пилотен модел намери признание от организациите, разработващи концепцията и технологията на електронното правителство, както и от представители на браншовите организации и представители на държавните институции.

3. Моделът на ИИС "НАПОО – АЗ" е напълно функциониращ в рамките на изискванията на техническото задание и трябва да премине в следващия етап – производствена информационна система благодарение на вложените възможности за разширяване и развитие на системата по хоризонтала и вертикала.

4. Процесът на разширяване и развитие зависи от наличните финансови ресурси, политическата приемливост, интересите на социалните партньори, на отделните работодатели и на кандидатите за обучение.

5. Техническият анализ на поведението на системата показва, че преминаването към производствена система ще означава разработването на не само софтуерни решения, но и разширяване на хардуерната база на основата на технически разчети.

4. ДВУСТРАННО, МНОГОСТРАННО СЪТРУДНИЧЕСТВО И МЕЖДУНАРОДНА ДЕЙНОСТ ЗА РАЗВИТИЕ НА НАЦИОНАЛНАТА ПОЛИТИКА В ОБЛАСТТА НА ПОО В ЕВРОПЕЙСКИ КОНТЕКСТ

4.1. Участие в междуведомствени работни групи, консултативни съвети, международни семинари

Представителите на НАПОО в различните работни групи, съвети и семинари са участвали в проведените през отчетния период заседания. Включените в плана за 2007 г. задачи в това направление са изпълнени, **съобразно сроковете и работните графици без констатирани проблеми:**

- Участие в работата на Комитета по наблюдение на прилагането на програма “САПАРД” и председателство на работна група към Комитета по мярка 3.1. “Подобряване на професионалното обучение”;
- Участие в Консултативния съвет по професионално образование и обучение към МОН
- Участие в работата на управителния съвет и Изпълнителното бюро на Български център по заваряване;
- Участие в работата на Националния съвет за насърчаване на заетостта към Министъра на труда и социалната политика;
- Участие в заседанията на работната група за разработване на ОП “Развитие на човешките ресурси”
- Участие в заседанията на работната група за разработване на Обновената стратегия по заетостта на Република България 2008-2015 г.;
- Участие в заседанията на работната група за изготвяне на Закона за изменение и допълнение на ЗНЗ;
- Участие в заседанията на работната група за разработване на Националния план за действие по заетостта за 2008 г.
- Участие в Консултативния съвет при Националния център за професионално развитие на МТСП
- Участие в работна група за изменение и допълнение на нормативни актове, регламентиращи достъпа до професионално образование и обучение
- Участие в заседание на кръгла маса по въвеждане на социални стандарти в България – 3 заседания, януари, април и октомври 2007 г.;
- Участие в семинар с НМБР в хотел „Рила” – май 2007;
- Участие в заседание на Програмната комисия относно провеждане на пилотен курс за обучение на преподаватели за обучение на възрастни по Българо-германски проект “Насърчаване на професионалното обучение на възрастни и заетостта в България” на 26.02.2007 г.;
- Участие в заседание на Браншовата камара по дървообработване и мебелна промишленост в гр. Троян на 16.03.2007 г. – обсъждане на професионалния профил на професия “Организатор производство” и специалност “Организатор на производствени процеси в мебелната и дървообработваща промишленост”;
- Участие в заседания на комисия “Човешки ресурси” към Консултативен съвет на Браншова камара по дървообработване и мебелна промишленост за развитие на отрасъл “Дървообработваща и мебелна промишленост”;

- Участие в работна среща в Британското посолство относно представяне положителните практики за Управление на човешките ресурси, Лидерство, Стартиране в бизнеса на Институт по лидерство и мениджмънт от Англия на 20 юни 2007 г.;
- Участие в международни срещи по проект “Развитие на професионалното информирание и кариерно ориентиране в Република България” – февруари, гр. София, септември, Хертогенбос, Холандия.
- Участие в семинар за развитие на кариерното ориентиране в системата на българското висше образование – м. май, гр. София;
- Участие в национален семинар по проект “Развитие на професионалното информирание и кариерно ориентиране в Република България” – м. юни, град Плевен;
- Участие в заключителна среща по проект “Планиране на местното икономическо развитие на община Белоградчик”, по програма Активни услуги на пазара на труда – м. март, гр. Белоградчик;
- Участие в семинар на тема “Европейското законодателство по отрасловите трудови взаимоотношения и европейският атлас на основните социални права”, организиран от Интербалкански институт по публична администрация – март 2007 г.
- Участие в заключителната конференция по проект “Обучаващ модел “Стъпка по стъпка” за формиране на базови професионални компетенции при населението от селскостопанските райони” (Uno a uno), програма "Леонардо да Винчи" – март 2007 г.
- Участие в семинар на тема “Европейска система за трансфер на кредити в областта на професионалното образование и обучение”, организирана от МОН - март 2007 г.
- Участие в семинар за оценители по програма “Учене през целия живот” към Център за развитие на човешките ресурси – м. април, гр. Дряново;
- Участие в конференция на тема “Европейските критерии за качество”, организирана от Националното сдружение на козметиците "Здраве и красота" – април 2007 г.;
- Участие в международна конференция на тема “Политика на средното съсловие и политика за средното съсловие”, организирана от Националната занаятчийска камара - април 2007 г.;
- Участие в заседание на Асоциацията на лицензираните центрове;
- Участие в Първа Национална конференция по индустриални отношения в химическата промишленост – май 2007 г.;
- Участие в семинар на тема “Проучване на потребностите на пазара на труда” в рамките на проект по програма ФАР "Развитие на човешките ресурси и насърчаване на заетостта" - май 2007 г.;
- Участие на международна среща в гр. Скопие, Македония, на тема “Подобряване на професионалното образование и обучение във връзка с потребностите на пазара на труда”;
- Участие в международна конференция на тема "Реализиране на обща европейска зона за учене през целия живот" за отчитане на резултатите от консултациите по предложението за въвеждане на Европейска система за натрупване и трансфер на кредити в ПОО, организирана от Министерство на образованието и изследванията на Германия в рамките на Германското председателство на ЕС – юни 2007 г.;

- Участие в национална конференция на тема “Равни възможности в държавната администрация за хора с увреждания, представители на малцинства и уязвими групи”, организирана от ИПАЕИ – юли 2007 г.;
- Участие в семинар на тема “Изисквания и ред за кандидатстване по оперативните програми и публично-частното партньорство”, организиран от Образователен център “Хермес” – юли 2007 г.;
- Участие в семинар на тема “Европейски измерения на обучението на възрастни в България в контекста на ученето през целия живот”, проведен в рамките на проект по програма Фар “Изграждане на мрежа от центрове за професионално обучение” – август 2007 г.
- Участие в конференция на тема “Заваряване'07”, организирана от Българския съюз по заваряване - октомври 2007 г.;
- Участие в семинар на тема “Обучение по професии, свързани с наредби”, организиран от Федерацията на научно-техническите съюзи в България – октомври 2007 г. в Катерини, Гърция;
- Участие в заседанията на Програмната комисия относно провеждане на пилотен курс за обучение на преподаватели за обучение на възрастни по Българо-германски проект “Насърчаване на професионалното обучение на възрастни и заетостта в България” - обсъждане на подготовката, протичането и резултатите от пилотните курсове “Преподавател по професионално обучение на възрастни”; обсъждане на предложенията за промяна на Схемата за сертификация, Правилника за провеждане на изпити, Ръководството и Папката на лектора, прецизиране на процедурата за директно допускане до изпит на кандидати с еквивалентни квалификации и придобит професионален опит в професионалното обучение на възрастни;
- Участие в практически обучения за одитиране на фирми за сертифициране на системата им за качеството по ISO 9001-2000, един експерт от НАПОО е получил сертификат за одитор на система за качеството по ISO 9001-2000;
- Участие в семинар по проект “Професионално обучение на възрастни” на ГОПА на тема “Разработване и изпробване на механизам за по-добро обвързване на предприятията и социалните партньори в професионално обучение на възрастни”;
- Участие в комисия за оценка на материали за електронно обучение по учебен предмет от задължителната професионална подготовка, представени от авторски колективи във връзка с обявенот МОН конкурс.

Извън плана за 2007 г., представители на НАПОО са участвали в:

- Заседанията на Направляващия комитет по Оперативна програма “Развитие на човешките ресурси”;
- Заседанията на работната група за разработване на Обновена стратегия по заетостта на Република България 2008 – 2015 г.;
- Участие в заседанията на работната група за разработване на ОП “Развитие на човешките ресурси”
- Участие в заседанията на работната група за изготвяне на Закона за изменение и допълнение на ЗНЗ;
- Първата работна среща на Референтната мрежа за новите държави членки на ЕС, организирана от Европейския център за развитие на про-

фесионалното обучение (CEDEFOP) - Букурещ, 12 – 13 февруари, 2007 г.;

- Оценителна комисия по грантовата схема в рамките на проект по програма ФАР “Развитие на човешките ресурси и насърчаване на заетостта”;
- Контактен семинар по Програмата за учене през целия живот.

4.2. Участие в международни проекти

Програма ФАР

Продължи участието на представители на НАПОО в Направляващи комитети и Управителни съвети на 6 проекта: BG 0202.03 “Учене през целия живот и професионално образование и обучение”, BG 0102.06 “Социална интеграция”, BG 2004/006 – 070.01 - “Изграждане на мрежа от центрове за обучение на възрастни”, BG 2004/016 “Развитие на човешките ресурси и насърчаване на заетостта”, и BG 0102.05 “Инициативи на пазара на труда”, “Насърчаване на професионалното обучение на възрастни и заетостта в България”, както и в Звеното за изпълнение на проект BG2004/016 “Развитие на човешките ресурси и насърчаване на заетостта”.

Програма “Леонардо да Винчи”

- Проект “Обучаващ модел “Стъпка по стъпка” за формиране на базови професионални компетенции при населението от селскостопанските райони” (Uno a uno) - 01.10.2004 г. - 30.3.2007 г.

Проектът приключи на 30.03.2007 г. На координатора са представени отчет за реализираните от НАПОО дейности и финансов отчет за направените разходи. През отчетния период са изпълнени задачите по последната фаза на проекта. Проведена е експертна оценка на приложимостта на модела “Стъпка по стъпка” с 61 експерти в областта на образованието и обучението от цялата страна (национално, регионално и местно ниво). Подготвен е анализ на получените резултати. НАПОО организира заключителна конференция по проекта за разпространение на проектните резултати и обсъждане на възможностите за прилагане на обучаващата технология и за финансиране на центрове “Стъпка по стъпка” в България. В оживената дискусия се включиха всички участници – представители на държавни институции, работодателски организации, образователни и обучаващи институции. В резултат се стигна до единодушното становище, че прилагането на модела в страната е необходимо и полезно и НАПОО трябва да инициира действия за изграждане на пилотен център “Стъпка по стъпка”. НАПОО беше домакин на заключителната среща по проекта в гр. София и постави въпроса за обсъждане между партньорите. В заключение е подготвено ново проектно предложение по програмата на ЕС за учене през целия живот за изграждане на пилотни центрове “Стъпка по стъпка” в България, Румъния и Чехия. Резултатите от оценката се очакват през 2008 г.

- Проект “Електронно обучение в областта на управление на дестинации” - 01.10.2005 г. - 30.09.2007 г.

Продължителността на проекта беше официално удължена с два месеца и той приключи на 30.11.2007 г. Изготвени са необходимите за окончателния доклад отчет за изпълнените от НАПОО дейности и финансов отчет за направените разходи. През отчетния период успешно са изпълнени всички предвидени в работния план задачи – представители на НАПОО разработиха обучаващи модули на тема “Приложение на информационните и комуникационни технологии в управлението на дестинации”, осъществен е превод на български език на всички разработени в рамките на проекта модули за електронно обучение. Разработените от НАПОО модули ще бъдат публикувани на интернет страницата на Агенцията.

- Проект “**Иновативният учител**” (**I*Teach**) – 01.10.2005 г. – 30.09.2007 г.

Като партньор, отговорен за управление на качеството в рамките на проекта, през отчетния период НАПОО е изпълнила успешно своите задачи, а именно: Разпространение на въпросници за набиране на информация по основните елементи на проекта; Анализ на състоянието на хранилището за данни – продукт на проекта; Набиране, обработка и анализ на текущите данни от въпросниците за провеждани обучения на учители в държавите партньори; Набиране, обработка и анализ на текущите данни за оценка на качеството на управлението на проекта; Набиране, обработка и анализ на текущите данни за оценка на методическото ръководство; Разработване на предварителен обзор за състоянието на качеството на управлението на проекта; Подготовка за работната среща на партньорите в град Познан – Полша; Разработване на обзор за състоянието на качеството на управлението на проекта; Разработване на въпросник за оценка качеството на работата по време на работната среща; Организиране на заключителната работна среща. Проектът приключи на 30.09.2007 г. На координатора са предоставени отчети за изпълнените дейности и за изразходваните средства.

Програма “Сократ”

- Проект “**Трудности в ученето и неуспехи в системата на професионалното образование и обучение**” (**Red Aris**) - 01.10.2005 – 30.09.2007 г.

През месеците януари и февруари е завършено окончателно изследването по темата на проекта. Анкетите са попълнени в Интернет сайта на проекта – общо 1660 анкети във връзка с трудностите при провеждане на професионално обучение. През януари 2007 г. се проведе среща на партньорите по проекта /България, Испания, Германия, Полша и Румъния/ в гр. Яш, Румъния, на която се обсъдиха текущите резултати от изследването актуализираха се сроковете за във връзка с приключването на проекта, актуализира се и бюджета на проекта по дейности.

В периода февруари – май са подготвени статистическите анализи на анкетите, факторни анализи, доклади с анализи на резултатите. Всички материали от страна на България са предадени в срок.

През месец юни се проведе среща на партньорите в гр. Лодж, Полша, по проекта. Срещата се проведе в сградата на Академията по хуманитарни и икономически науки в гр. Лодж. На срещата е обсъдено успешното

приключване на проекта – направено изследване във връзка с трудностите в ученето и неуспехите при провеждане на професионално образование и обучение, анализ на резултатите от изследването, структура и съдържание на окончателния доклад по приключването на проекта.

През периода юли - август е подготвен окончателният доклад с резултатите от изследването. В България са разпространени 300 CD, съдържащи доклада на български и на английски език.

Заклучителната конференция за отчитане, представяне и разпространение на резултатите от проекта се проведе в София. Участваха представители на държавните институции, работодателски и синдикални организации, представители на обучаващи институции, както и представители на страните – партньори по проекта. Конференцията премина при голям интерес и заключението беше, че изследването е изключително полезно и актуално. Беше взето решение да се подготви нов проект, който да продължи и да задълбочи изследването по приключилия проект RED ARIS.

НАПОО продължи успешно работата си по проекти, финансирани от Европейската комисия по тематични покани за предложения.

- Проект **“Qtel.Net - Постигане на съответствие между търсенето и предлагането – мрежа за секторен подход за квалификациите в туризма на европейско ниво”** - 01.12.2006 г. – 01.12.2007 г.

Като водеща организация и координатор, НАПОО осигури реализирането на предвидените в работния план дейности на необходимото качество и в предвидените срокове. Успешно е изпълнена целта на проекта - изградена е устойчива и ефективна мрежа от институции и организации за популяризиране на Общата европейска рамка за осигуряване на качеството и реализиране на инициативи в областта на осигуряване на качеството на професионалното образование и обучение, фокусирани върху постигането на съответствие между предлаганото професионално обучение и потребностите на пазара на труда в сектора на туризма. Мрежата, в която участват организации от България, Великобритания, Гърция и Италия, се координира от НАПОО. В рамките на проекта е систематизирана и анализирана ценна информация относно постиженията на отделните държави участнички в областта на осигуряване на професионално обучение в областта на туризма, съобразено с потребностите на този сектор. На тази база са обобщени са успешни практики. Проектът приключи на 1.12.2007 г. Като отчита значимостта на проблема, свързан с осигуряването на качеството на професионалното образование и обучение, НАПОО ще подготви през 2008 г. предложение за нов проект, за да продължи работата в това направление.

- Проект **“TransEQFrame - Приложение на Европейската квалификационна рамка”** - януари 2007 г. – октомври 2008 г.

НАПОО участва в изпълнението на предвидените дейности по работни пакети 3, 4 и 5. Най-значимият резултат през отчетния период е изготвянето на национален доклад на тема: “Национални цели и подходи за адаптиране на Европейската квалификационна рамка към националните политики”. Планира се тестване на съотнасянето на националните квалификационни рамки с Евро-

пейската квалификационна рамка (ЕКР) и осъществяване на сравнение на квалификациите в България, Германия и Холандия в областта на химическата промишленост и професията “Сътрудник в малък и среден бизнес”, на базата на съотнасянето им към нивата на ЕКР.

Програма “Учене през целия живот” Секторна програма “Леонардо да Винчи”

- Проект “**Европейско качество в професионалното обучение**”, мярка “**Мобилност**” – 01.09.2007 г. – 01.09.2008 г.

НАПОО е инициатор и координатор на проекта. През отчетния период са подготвени договори с приемащите организации – CINOP, Холандия и Национален борд за обучение на възрастни (НБОВ), Румъния. Съвместно със CINOP е подготвена работна програма на посещението на пет експерти от НАПОО в Холандия, с цел обмен на информация и успешни практики, свързани със социалното партньорство в областта на професионалното образование и обучение на национално, регионално и секторно ниво; разработване и прилагане на стандарти за професионално образование и обучение; професионално обучение на възрастни; валидиране на резултатите от неформалното и самостоятелното учене; осигуряване на качеството на професионалното образование и обучение; прилагане на Европейската система за трансфер на кредити в областта на професионалното обучение; сертифициране на професионалните компетенции. Работното посещение ще се проведе в периода 20 – 26 януари 2008 г. В ход са консултациите с НБОВ във връзка с подготовката на програмата за посещението в Румъния, което се предвижда да се проведе в периода 16 – 22 март 2008 г.

В резултат на успешно участие в други проекти НАПОО е поканена за партньор в два проекта по Програмата, стартирали през отчетния период.

- Проект “**Обучение във връзка с рязане и заваряване на метали**” (EUROAPT@) – 01.10.2007 г. – 30.03.2009 г.

Координатор на проекта е испанската организация “Фондо формацион”, център за професионално обучение, провеждащ неформално професионално обучение и активно работещ по европейски проекти партньор на НАПОО по приключилния проект Red Aris. Партньорите по проекта са организации от Испания, България, Германия и Италия.

От 14 до 17 ноември 2007 г. се проведе първата международна среща на партньорите по проекта, в гр. Сантандер, Испания. Целта на срещата е обсъждане на дейностите по проекта – интранет представяне на задачите и етапите на проекта, анализ и пояснения от координатора на ръководството за работата по проекта, обсъждане на работния план, системата за оценка и системата за разпространение и оценяване на резултатите от проекта, предстоящите етапи на дейността, разпределението на финансирането, сроковете за изпращане на финансовите документи, както и механизмите за отчитане на дейностите по проекта. Подробно е разгледан и обсъден

електронния работен сайт на проекта. Всички комуникации и внасяне на документи ще се осъществяват електронно през интернет.

През декември са подготвени всички инструкции и елементи на програмата за провеждане на предвиденото в рамките на проекта изследване на български език.

- Проект **“Изтичане на мозъци – Придобиване на мозъци” - “Brain Drain – Brain Gain”** – 24.10.2007 г. – 24.10.2009 г.

Координатор на проекта е Федералната служба по заетостта на Германия. Партньори по проекта са организации от Германия, България, Полша, Люксембург, Великобритания, Турция и Словакия.

От 26 до 28 ноември 2007 г. се проведе първата международна среща на партньорите по проекта, в гр. Оберурзел, Германия. Целта на срещата е обсъждане на дейностите по проекта – условията на договора и подготовка за подписването му, дейности и срокове, отговорности на партньорите, финансиране. През декември е подготвен електронния сайт на проекта и започна подготовката на материалите по темата.

В началото на 2007 г. стартира изпълнението на четири проекта, финансирани от холандската агенция CROSS:

- Проект **“Развитие на политиките в областта на кариерното ориентиране в България”** (февруари 2007 – февруари 2009 г.). За изпълнението на проекта с конкурс е определена холандската организация CINOP. НАПОО отговаря за координиране и организиране на дейностите в България. До момента са изпълнени предвидените в работния план задачи. НАПОО организира работно посещение на експерти от CINOP в България за проучване на актуалната ситуация в областта на кариерното ориентиране в страната, осъществи подготовката на две учебни посещения, съответно на представители на отговорни институции и организации в областта, в Брюксел и Холандия и на представители на Столична община и на работодатели, проявяващи интерес към проблематиката в Холандия, с цел проучване на основните постижения и тенденции в европейската политика в областта на ориентирането през целия живот и практиката на Холандия в това отношение, организира семинар на тема: “Подготовка за формиране на политики в областта на кариерното ориентиране” с водещи Том Висер и Анемари Омен, експерти от CINOP. В семинара участваха представители на Министерството на образованието и науката и негови поделения, на Министерството на икономиката, на Агенцията по заетостта, на организации на работодателите и на синдикати, на неправителствени организации, на Столична община, на обучаващи организации. На семинара е обсъден доклада от работното посещение на експертите, ангажирани от CINOP в България и по-специално препоръките за развитието на кариерното ориентиране в близък и средносрочен план. Докладът е публикуван на интернет страницата на НАПОО. Във връзка с

подготовката на предстоящото учредяване на Национален форум за кариерно ориентиране на интернет страницата на Агенцията е публикуван материал на тема “Изграждане на система за стратегическо управление на професионалното ориентиране през целия живот в България, разработен от д-р Джон Маккарти, директор на Международния център за кариерно ориентиране и обществени политики със седалище в Страсбург, Франция.

- Проект **“Включване на социалните партньори в професионалното образование и обучение на кадри за химическата промишленост в България”** (януари – септември 2007 г.). За изпълнението на проекта е определена холандската организация VAPRO-OVP. НАПОО отговаря за координиране и организиране на дейностите в България. Предвидените за отчетния период дейности са изпълнени. НАПОО организира работно посещение на експерти от VAPRO-OVP в България, с цел проучване на ситуацията и проблемите, свързани с началното и продължаващото професионално образование и обучение на кадри за химическата промишленост и участието на социалните партньори; подготви учебно посещение на българска делегация в Холандия за проучване на информацията относно холандския модел за социален диалог и началното и продължаващото професионално образование и обучение, организацията и практическото осъществяване на професионалното образование и обучение на кадри за химическата промишленост и финансирането на обучението на заетите, както и обсъждане на възможностите на бъдещ по-мощен проект на тема: **“Внедряване на водено от потребностите на пазара на труда образование и обучение на младежи и възрастни в професионалните училища и предприятия в България”**.

Предстои провеждане на заключителна конференция в България, на която да бъдат обсъдени резултатите от проекта и работен вариант на бъдещия проект. По време на учебното посещение на българската делегация в Холандия е проявен интерес към въпросите, свързани с кандидатстване за финансиране на проекти със средства от Европейския социален фонд. В резултат VAPRO-OVP подготви предложение за проект, който да се представи на холандската агенция CROSS за финансиране, на тема: **“Обучение за кандидатстване за финансиране от Европейския социален фонд за обучаващи организации и предприятия от химическата промишленост в България”**. Проектът предвижда обучение на 20 представители на обучаващи организации и химически предприятия.

С мандат на министъра на образованието и науката **НАПОО е определена за представител на България в проект “Изграждане на Европейска мрежа за политики в областта на ориентирането през целия живот”** (2007 г. – 2008 г.). Проектът се финансира от Европейската комисия. Целта на новоизграждащата се мрежа е да подпомогне сътрудничеството между държавите членки на ЕС по отношение развитието на политиките и системите за ориентиране през целия живот, като осигури възможности за обмен, систематизиране и анализ на информацията относно национални политики и практики, както и за осъществяване на проучвания в тематични области, съществени за вземане на информирани политически решения. Представител

на НАПОО е участвал в първата работна среща, проведена на 3 и 4 декември 2007 г. в Амстердам, Холандия, на която са обсъдени предстоящите задачи по работни пакети и технологията на изпълнението им. До момента НАПОО е изпълнила възложената ѝ задача по работен пакет 2 “Развитие на политики в областта на ориентирането през целия живот” – попълване на въпросник относно състоянието в България.

ИЗВОДИ:

1. През 2007 г. се наблюдава значително разширяване на двустранното и многостранното сътрудничество на НАПОО в количествено и тематично отношение, което надгражда и развива постиженията от предходните години в това направление.
2. Успешно продължава работата по проектите в рамките на програмите на ЕС - ФАР, “Леонардо да Винчи” и “Сократ”, в които НАПОО участва. Предвидените задачи са изпълнени в срок и етапните разработки отговарят на изискванията за качество.
3. През отчетния период, както и предходната година, НАПОО е изпълнила компетентно и в срок задачи, извън планираните. Обхватът на тематиката и постигнатите резултати са показател за разширяване на експертния ѝ капацитет и нарастване на авторитета ѝ.
4. Въз основа на участието в национални и международни проекти и работни групи се осъществява периодичен анализ на добрите практики и идеи с цел мултиплицирането им в дейността на НАПОО, адаптирането и внедряването им в системата на ПОО в България.

5. УПРАВЛЕНИЕ НА МАТЕРИАЛНИТЕ И ФИНАНСОВИТЕ РЕСУРСИ

5.1. Материална база

- През 2007 г. материалната база на НАПОО е чувствително обновена.
- Подменено е офис оборудването – закупени са 11 броя нови компютри, 4 броя принтери, фотокопирна машина. За всяко работно помещение е осигурен климатик.
- Ползват се 3 броя универсални електронни подписа, което улеснява кореспонденцията с другите ведомства.
- Вътрешната компютърна мрежа и връзката с Интернет се поддържат от IT специалисти по договор.

5.2. Финансова дейност

Дейността на НАПОО и през 2007 г. се финансира със средства от държавния бюджет и от собствени приходи.

Държавната субсидия се изразходва изцяло за възнаграждения и социални осигуровки на щатния персонал и за текуща издръжка на административната дейност.

Собствените приходи са от такси за лицензионни процедури, които се изразходват за възнаграждения на членовете на УС, членовете на експертните комисии, услуги по граждански договори, командировки и текущи разходи за административно обслужване.

През 2007 г. НАПОО е получила субсидия от държавния бюджет в размер на 222 377 лв. Приходите от такси за разходи по процедури на лицензиране през годината възлизат на 381 291 лв.

Динамиката на приходите се вижда от приложената справка (**Таблица 2**).

През текущата година са положени усилия за отчитане ефективността и ефикасността в работата на отделните звена в НАПОО. Анализирани са отделните етапи от действащите процедури и въз основа на направените изводи са оптимизирани разходите по тях.

През 2007 г. са извършени разходи за следното:

- Възнаграждения на персонала, нает по трудови и служебни правоотношения – 204 018 лв.;
- Възнаграждения по извънтрудови правоотношения – 112 895 лв. , в това число за възнаграждения на членовете на УС – 12 540 лв., за възнаграждения на членовете на експертни комисии, външни експерти и други външни услуги по граждански договори – 100 355 лв.;
- Социални и здравно-осигурителни вноски – 79 440 лв.;
- Текуща издръжка – материали, външни услуги, командировки и други разходи – 207 443 лв.

Динамиката на разходите и тяхното натурално изражение се вижда от приложените справки (**Таблица 3, Таблица 4, Таблица 5 и Таблица 6**).

За четвърта година НАПОО разработи програмен бюджет с детайлно бюджетиране на текущите и бъдещи дейности, обусловени от изисквания, посочени в документи на Европейския съюз.

ИЗВОДИ:

1. Материалната база на НАПОО през 2007 г. се развива, условията на труд се подобряват.
2. Финансовите средства през 2007 г. са изразходвани законосъобразно, при строг режим на икономии.
3. Въведеното програмно бюджетиране през 2007 г. води до оптимизиране на цялостната финансова дейност на НАПОО.

6. РАЗВИТИЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ КАПАЦИТЕТ

6.1. Административно обслужване и управление на администрацията в НАПОО

Утвърждаването на принципите на добро управление, непрекъснато подобряване на качеството на административното обслужване, прозрачност и откритост на действията на администрацията характеризират процедурите и технологиите, обезпечавщи административната дейност и административното обслужване в НАПОО. Акцентът в административното обслужване за 2007 г. е върху технологиите и управление на изпълнението.

Разработени са “Инструкция за организация на работата на служителите на НАПОО с локалните машини на работните места и в локалната мрежа на агенцията”, “Вътрешни правила за подбор и назначаване на служители в Националната агенция за професионално образование и обучение”, “Вътрешни правила за условията и реда за атестиране на служителите в националната агенция за професионално образование и обучение”, “Вътрешни правила за отличия, награди, наказания, дисциплинарна и имуществена отговорност”, “Вътрешни правила при прекратяване на служебното/трудовете

правоотношение със служител от Националната агенция за професионално образование и обучение (НАПОО)”. Посочените и съществуващите до този момент вътрешни документи подпомагат и улесняват управлението на администрацията при изпълнение целите и приоритетите, заложи в годишния план. Те са елементи и от системата за финансово управление и контрол, разработвана в НАПОО.

Администрацията на агенцията подготви професионално и в кратък срок пакетът от документи и формуляри за всички административни услуги, които се предоставят. Услугите са одобрени от министъра на държавната администрация и административната реформа. Предстои публикуването им в сайта на агенцията за ползване от клиентите.

Административните услуги, предлагани в НАПОО, могат да се обединят в две групи. Стандартни услуги за централна администрация и услуги, свързани с режим “лицензиране на ЦПО и ЦИПО”. Характерът на лицензионните процедури и широкият спектър от клиенти, определя по-специфичен модел на обслужване едно гише, за този вид услуги, наложен от практиката като ефективен.

Поддържането на актуално информационно поле, за всички услуги и основни дейности, в началото на коридора на агенцията е задължение на служителите от 3-те отдела.

От 03.10.2007 г. стартира електронното правителство на Р България, www.egovbg Министерство на държавната администрация и административната реформа пилотно включи следните електронни услуги, извършвани от Националната агенция за професионално образование и обучение, от общо 5 за цялата страна:

- **Издаване на Служебна бележка от НАПОО;**
- **Извършване на справки, информационни услуги и достъп до информация на НАПОО.**

Електронните формуляри за тези услуги са публикувани на сайта на електронното правителство.

Всички отзиви за работата на служителите от страна на клиентите, отразени в анкетните им карти, са отлични. Няма оплаквания и жалби по повод на некомпетентно и лошо администриране.

Стремим се да осигуряваме максимална прозрачност и осведоменост на потребителите на достъпен за всички клиенти език. Следим за прилагането на основните принципи за административното обслужване. Оценката за дейността на агенцията от проект “Таен клиент” е над средната за централната администрация. Прилагаме вътрешните стандарти за административно обслужване. Считаме, че те са работещи и изпълними.

Няма постъпили сигнали за корупционни действия.

Поради местоположението на НАПОО, 5-ти етаж на сградата, обслужването на клиенти в неравностойно положение е затруднено. Сигнализира ли сме за това в министерството на образованието и науката, собственик на сградата, но засега мерки за поставяне на асансьор, не са предприети.

Натрупаният опит от служителите, наличие на обучени експерти по ISO 9001 е база за разработване на система за управление на качеството в агенцията. През м. октомври 2007 г. НАПОО кандидатства за включване в проект на

МДААР за разработване на система ISO 9001. Очакванията са, че този проект ще стартира през 2008 г.

В изпълнение на Закона за администрацията и Наредбата за условията и реда за водене на Регистър на административните структури и актовете на органите на изпълнителната власт **редовно се поддържат регистърът на административните структури и регистърът за регулаторните режими.**

Периодично, на всеки шест месеца, се предоставя информация в отчетната форма по Интернет-базираната система за самооценка на административното обслужване.

Осигурена е необходимата прозрачност, относно дейността на Агенцията, съгласно Закона за достъп до обществена информация – указателно табло, консултации, брошури, бюлетини, образци, формуляри, Web сайт, електронен адрес. Инсталиран е Web Counter, чрез който се получават данни за проявения интерес към работата на Агенцията. Периодично се получава справка за посещенията в сайта от Katalog.bg, където НАПОО е абонат. Действа вътрешна (Intranet) мрежа за обмен на данни и информация, като част от системата за управление на знания и документи.

Общият брой на входящо/изходящи документи, заповеди и преписки през **2007 г. е 6710** срещу **5622** за **2006г.**, което е доказателство за широк административен обмен. Няма просрочени преписки. Няма жалби по повод лошо администриране.

През 2007 г. бе извършен одит от сметната палата. Основните изводи за дейността на НАПОО, отразени в заключителния доклад на одитния екип дават увереност на ръководството и целия екип на агенцията, че агенцията изпълнява възложените от ЗПОО функции, че ръководството има ясна визия за конкретната роля при осъществяването на националните и европейски приоритети за развитие, в областта на ПОО. Отчита се, че вътрешнонормативната база е със значително по-широк обхват от задължителната според действащото законодателство. Основен извод още е, че са създадени предпоставки и условия за предвидимост в развитието и прозрачност в дейността. В доклада на екипа е отбелязано, че отчетните доклади за дейността на Агенцията съдържат конкретни данни и оценки, в съответствие с целите/ дейностите по плана за съответната година, което допринася за прозрачност на дейността. Останалите изводи, по които има препоръки, ще бъдат отразени при планиране на дейността за 2008 г.

6.2. Повишаване на професионалната и индивидуална компетентност на служителите

Развитието на административния капацитет през 2007 г. е насочено към общото повишаване равнището на професионалните знания, умения и квалификация и резултатността при изпълнение на служебните задължения от служителите на всички нива в администрацията на НАПОО. Провеждането на периодичните оперативки и работни срещи на различни нива, обсъждането на дължностните задължения и компетенции, допринася за постигането на съгласувани и значими цели и постигането на по-добри резултати. В годината на присъединяването ни към ЕС за нас е от особена важност европейското измерение на развитието на професионалните умения и квалификацията на служителите в администрацията да бъде свързано с възприемане на

съвременни модели за организация и функциониране на администрацията според най-добрите практики в страните от ЕС. В тази посока са планирани всички дейности за развитие на административния потенциал.

Повишаването на професионалната и лична компетентност се планира в края на предходната година. Планът за обучение се разработва съвместно със служителите, съобразно предложеното обучение от ИПАЕИ, проведените анкетни проучвания за качеството на провежданите обучения и виждането на ръководството за съвременните модели и най-добри практики в ЕС.

В края на 2007 г. съставът на НАПОО включва общо 23 щатни служители, от които 16 са държавни служители. Служителите са разпределени в специализирана администрация (дирекция “Професионална квалификация и лицензиране”) – 14 служители и обща администрация (отдел “Административно, правно и финансово обслужване”) – 6 служители.

Всички служители от специализираната администрация са по служебни правоотношения.

Образователният ценз на щатния състав е както следва:

1. с висше образование - 82 %
2. със средно специално образование - 18 %

Образователното ниво на служителите от 82 % служители с висше образование и 1, който се обучава за бакалавърска степен, е сериозен потенциал за развитие на държавната служба и реализацията на възможността за професионално и служебно развитие и е в основата на постигнатите успехи. Всички действия по планиране са съобразени с тези условия и факти.

По програмата “Старт в кариерата” в агенцията работят 2-ма младши експерти, които се обучават и по магистърски програми в СУ “Климент Охридски”.

Продължиха и през 2007 г. обученията на служителите в няколко посоки: извън Агенцията, участие в работата по международни проекти и вътрешни обучения.

В обучението през 2007 г. служителите от специализираната администрация са завършили успешно специализираното обучение, организирано от Института за публична администрация и европейска интеграция и включено в Плана за квалификация на персонала.

Двама служители се обучават по специализация III “Европейска административна практика”, организирана от Министерството на държавната администрация и административната реформа, един за бакалавър в “Международно висше бизнес училище”, гр. Ботевград по специалността – счетоводство и контрол. С още един магистър се увеличи броя на магистрите.

Проведени са следните обучения:

В ИПАЕИ в областта на:

- Европейско законодателство по отрасловите трудови взаимоотношения и европейския атлас на основните социални права **един**
- Механизми за противодействие на корупцията при обществени поръчки **1 експерт**
- Управление на проектния цикъл - **2 експерти**
- Английски език по проект на МДААР - **5 експерти**

- База данни с MC Accesse ITO – 3 - **1 експерт**

Общият брой на обучените в ИПАЕИ за периода е **12**

Вътрешно обучение и обучение в други институции:

Обучение на тема ” Одитор на системи за управление на качеството ISO 9001:2000”, организирано от ГОПА (по проект) са участвали **трима** служители. Получени сертификати за кандидат-одитор и одитор.

Обучение по “Закона за финансово управление и контрол” в публичния сектор, организирано от МОН.

Обучение на оценители по програма “Учение през целия живот” , организирано от Център за развитие на човешките ресурси са участвали **осем** служители.

Обучение по “Здравословни и безопасни условия на труд” съвместна инициатива на Образователен бизнес център “ Хермес” и Съюз за стопанска инициатива.

В НАПОО продължава организирано чуждоезиково обучение по английски език на **8** служители за ниво на обучение по Европас А2.

Проведени са две работни срещи с Фабиен Бамелю, ключов експерт в рамките на проект по програма ФАР “Подпомагане на подготовката на стратегически документи, развитие на партньорството и сътрудничество за формиране на капацитет за разработване на проекти”.

Съобразно индивидуалния си план за развитие всеки служител се самообучава, с цел подобряване на знанията, уменията и компетентностите си.

Като оценители и рецензенти на проекти по схемата за безвъзмездна помощ по проект BG 2005/017-353.10.01 ” Развитие на човешките ресурси и насърчаване на заетостта”, организирано от МТСП са участвали 2 (двама) служители.

Средният брой обучения на служител от НАПОО е **4.30** за 2007 г., при 3.83 за 2006 г.

Атестирането на служителите за 2007 г., като елемент на системата за развитие на професионалните умения и квалификация на служителите в администрацията, е успешно. То е проведено съгласно Наредбата за условията и реда за атестиране на служителите. Няма задоволителни и незадоволителни оценки. Резултатите от оценяването са: от подлежащите на атестиране 21 служители, 20 са с оценка 2 и един с оценка 1.

Планът за обучение на служителите и личните им планове за развитие 2008 г. са изготвени в срок.

В рамките на определения в Плана срок е проведено вътрешно обучение на служителите за работа с локалните информационни ресурси на НАПОО, с което очакванията са значително да се подобри работата по разработването и унифицирането на документи, разширяване на системата за обмен на знания и значително намаляване времето за събиране, обработване и анализиране на информация за цялостната дейност на НАПОО.

В рамките на вътрешно обучение на тема “Управление на структурните фондове; Оперативни програми”, 19 служители от Агенцията са запознати с иницирането, управлението и изпълнението на проекти, свързани с усвояването на средства от Европейския социален фонд, Европейския фонд за регионално

развитие и Кохезионния фонд. Проучва се опита и на други европейски държави в това направление в рамките на осъществяваните контакти и работни срещи по международни проекти, в които НАПОО е партньор.

Социалната ангажираност на ръководството и през 2007 г. е основно свързана с осигуряване **спазването на изискванията на Закона за здравословни и безопасни условия на труд и прилежащите наредби**. Направена е актуализация на документацията, свързана с изискванията за пожарна и аварийна безопасност. Провеждат се периодичните инструктажи, прегледи за здравословното състояние на служителите и планираните обучения, закупени са препоръчаните при прегледа от службата по трудова медицина, работни очила.

Считаме, че през 2008 г. е необходимо систематизиране на подходите, използвани в агенцията, за подобряване на системата за постоянно развитие на професионалните умения и квалификация на служителите в администрацията, като ключов елемент за прилагане на ефективна и модерна политика за управление и развитие на човешките ресурси в Агенцията.

ИЗВОДИ:

1. Администрацията на НАПОО е способна да управлява и контролира финансовите средства от бюджета и от фондовете на Европейската общност.
2. Необходимо е да се доизгради системата за финансово управление и контрол в процеса на планиране, осигуряване високо качество, надеждност, професионализъм, устойчивост, предвидимост и последователност на работата на администрацията.
3. Разработване на проектно предложение за внедряване на система за управление на качеството.
4. Необходимо е през 2008 г. да се систематизират подходите, прилагани в агенцията, за подобряване на системата за постоянно развитие на професионалните умения и квалификация на служителите в администрацията, като ключов елемент за прилагане на ефективна и модерна политика за управление и развитие на човешките ресурси в Агенцията.
5. Да се актуализира плана за работа с клиентите.

7. ОСИГУРЯВАНЕ НА ПРОЗРАЧНОСТ НА ДЕЙНОСТТА НА НАПОО, ПРОЗРАЧНОСТ НА ПРОФЕСИОНАЛНИТЕ КВАЛИФИКАЦИИ И ОРИЕНТИРАНЕ В ПАЗАРА НА КВАЛИФИКАЦИОННИТЕ УСЛУГИ ЗА ВЪЗРАСТНИ

Прозрачността и предвидимостта в дейността на Агенцията е един от основните принципи в работата и за 2007 г. Такава оценка прави и екипът от сметната палата в своя заключителен доклад. Тя е предпоставка за обществен контрол, взаимно доверие и противодействие на създаването на корупционна среда.

7.1. Отношение към потенциалните потребители на услуги, предлагани от НАПОО

Отношението на служителите на НАПОО към всички потребители на предлаганите услуги е коректно, толерантно и равнопоставено и се декларира в разработената "Харта на клиентите", където са дефинирани потребителите, е публикувана в Интернет-страницата и оповестена на информационното табло в Агенцията.

По традиция и през 2007 г. не е отказана нито една консултация и няма оставено без отговор нито едно писмено запитване.

Интернет-страницата съдържа пълна, актуална информация за клиентите и за дейността на Агенцията. В края на 2007 г. е разработен новият сайт, който ще позволи модерно общуване с потребителите. Сайтът кореспондира и с Информационната система като база от данни за ЦПО, ДОО, СППОО и професионалното ориентиране. За улеснение на потребителите в сайта са публикувани отговори на най-често задавани въпроси относно процедурата по лицензирането.

7.2. Поддържане и актуализиране на Интернет сайта на НАПОО

Интернет сайтът на НАПОО е в HTML формат и е изцяло ориентиран към потребителите. В менюто са включени всички функции, дейности и задачи на Агенцията. И през 2007 г. Интернет-страницата на НАПОО се актуализира в съответствие с взетите решения на УС или настъпили промени в нормативните актове.

НАПОО предлага широкообхватна и актуална информация, която подпомага клиентите при вземане на ефективни решения за включването им на пазара на квалификационните услуги. Регистърът на лицензираните центрове се ползва не само от директните потребители, но и от организации и администрации, чиято дейност е свързана с професионалното обучение. Интегриращата информационна система "НАПОО-АЗ" на този етап е база данни за центровете като се планира връзка със сайта и за ДОО, СППОО и професионалното ориентиране. Усъвършенстването и поддържането на уеб сайта е резултат от активното участие на служителите от агенцията. Дейностите са включени в техните лични индивидуални планове и изпълнението се следи в процеса на атестиране. Интернет сайтът на НАПОО е регистриран в сайтът на правителството и директория "Агенции. Камари" на портал "Бизнес" в <http://www.need.bg/>, и в KATALOG.BG откъдето периодично се получават данни за посещенията. Контактът с клиентите се осъществява по всички други възможни канали за връзка: лични контакти, денонощна телефонна връзка, факс и електронен адрес (paroov@navet.government.bg) и писма по пощата.

В края на 2007 г. стартира изграждането на нов сайт, който трябва да функционира в окончателен вид до края на м. март 2008 г.

7.3. Информационна дейност и комуникационна политика

За всяка календарна година НАПОО издава **информационен бюлетин**, в който отразява дейността си. Публикуваните материали се подготвят от администрацията на Агенцията и са предназначени за ЕК, УС на НАПОО, работните групи за разработване на ДООИ за придобиване на квалификация по професии и др.

Публикациите във “Фокус-прес” и участието в радио и телевизионни дискусии са възможности, в които представители на НАПОО се включват винаги.

В процес на подготовка е бюлетинът за 2007 г.

Поддържа се годишен абонамент в Национална телефонна информационна система “Софсправки”, с обстойни данни за Агенцията и с връзка към Интернет сайта.

Към официалния сайт на НАПОО е разработена и се поддържа специализирана **Интернет страница** за обслужване работата на УС на НАПОО.

ИЗВОДИ:

1. Налице е прозрачност в дейността на НАПОО.
2. Разширява се комуникационната дейност на Агенцията, като на този етап наличният административен капацитет е достатъчен за нейното изпълнение.
3. Да се съсредоточат усилията на служителите за пускане в действие на новия уеб сайт.

8. ОБЩИ ИЗВОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА НА НАПОО

Въз основа на анализа на резултатите от изпълнението на Плана за дейността на НАПОО през 2007 г. и в сравнение с приоритетите, заложи в отчетния доклад за 2006 г., могат да се направят следните

ИЗВОДИ

1. 2007 г. е най-успешната година, от гледна точка реализиране на целите, приоритетите, задачите и спазване на предвидените срокове в Плана. През отчетния период извън Плана са изпълнени компетентно и в срок задачи, които като тематика и резултати са показател за нарастване на експертния капацитет и авторитет на НАПОО.
2. И през 2007 г. НАПОО продължава своето развитие като успешна държавна институция, с европейска визия, участваща в разработването, регулирането и координирането на държавна политика в областта на ПОО. Агенцията все повече се утвърждава като координираща институция за постигане както на външната съвместимост на политиките, свързани с ПОО (ЕС, ангажменти по присъединяването), така и на преконфигурирането на отношенията между пазара на квалификациите и пазара на труда.
3. Продължава търсенето на нови пътища, механизми и инициативи за мотивиране и привличане на държавните институции, социалните партньори и

браншовите организации като надежден съюзник при разработване, реализиране и оценяване на политиките и дейностите на Агенцията.

4. Създадена е солидна основа за по-нататъшно усъвършенстване на процеса на разработване на ДОИ за придобиване на квалификация по професии в светлината на най-добрите европейски практики и тенденции. Продължава да е налице необходимостта от по-целенасоченото им и по-регулярно популяризиране сред потенциалните потребители - служители в администрацията, преподаватели в институции от системата на ПОО, работодатели, обучавани, родители и др.

5. Поради липса на специализирано звено за мониторинг и контрол, се възпрепятства проследяването на процеса по прилагането на ДОИ за придобиване на квалификация по професии и получаването на обратна информация, необходима за актуализиране им.

6. С извършения през 2006 г. цялостен преглед и актуализиране на Списъка на професиите за професионално образование и обучение е постигнато по-пълно съответствие на обучението за придобиване на професионална квалификация с потребностите на пазара на труда.

7. През 2007 г. продължава успешното усъвършенстване на дейностите по лицензиране и разширяване на мрежата от лицензирани центрове. Наблюдава се тенденция към повишаване на интереса към лицензиране на нови ЦПО и към изменение на лицензията с добавяне на нови професии и специалности и на нови звена. Интересът към разширяване на лицензията може да се разглежда като показател за успешната и ефективна работа на централите.

8. Технологията на реализиране на дейностите по осъществяване на лицензионните процедури гарантира прозрачност и достъпност за потребителите на тази услуга. През 2007 г. показателите за качество и ефективност в тази област са подобрили. Основните фактори за това са: повишаване на ефективността на работата на администрацията на НАПОО, Експертните комитетии и Управителния съвет; повишаване на професионализма на всички участници в лицензионната процедура на базата на натрупания опит и чрез организираните от НАПОО обучения.

9. Системата за последващ контрол на лицензираните ЦПО е важен инструмент и съществена част от усилията на НАПОО за осигуряване качеството на професионалното обучение. Запазва се тенденцията на планирани, ритмични проверки на ЦПО като превенция на възможни нарушения и предпоставка за подобряване на качеството на обучението.

10. Чрез предоставяната "Годишна информация за дейността на ЦПО" (съвместен проект с Националния статистически институт), НАПОО поставя началото на постоянно наблюдение на дейността на ЦПО.

11. Последващият контрол на дейността на ЦПО отново поставя въпроса за контролната функция на НАПОО, която не е регламентирана в ЗПОО. На този етап Агенцията осъществява тази функция на основание на Закона за ограничаване на административното регулиране и административния контрол върху стопанската дейност. За създаване на по-добра организация и осигуряване на необходимите ресурси за реализиране на последващия контрол се налага допълване на функциите на НАПОО в ЗПОО.

12. Задълбочава се проблемът във връзка с недостатъчния административен капацитет на НАПОО за осъществяване на последващ контрол на лицензираните центрове.

13. Поставено е началото на системна и финансово осигурена дейност в областта на професионалното ориентиране и информиране със стартирането на проекта "Развитие на политиките в областта на кариерното развитие в България".

14. През 2006 година беше постигнато развитие от теоретично моделиране и изграждане на концептуални виждания към разработването и тестването на действащ междуинституционален модел на интегрираща информационна система за търсенето и предлагането на професионално обучение.

15. През 2006 г. се наблюдава значително разширяване на двустранното и многостранното сътрудничество и на инициативите на НАПОО в тази област. Въз основа на участието в работни групи, национални и международни проекти се осъществява периодичен анализ на добрите практики и идеи, с цел мултиплицирането им, адаптирането и внедряването им в системата на ПОО в България.

16. Обемът от задачи на специализираната администрация на Агенцията непрекъснато се увеличава, особено в процеса след присъединяването на България към ЕС (участие в работни групи към различни институции, оценяване на проектни предложения, участие в проекти, разширяване на международната дейност, осъществяване на теоретични и емпирични изследвания и др.), а като размер тя все още включва 15 щ. бр. Необходимо е актуализиране на Правилника за дейността на НАПОО.

17. Административната дейност се извършва в съответствие с нормативните документи и актове на правителството и министерството на държавната администрация и административната реформа. По изводи от доклада на Сметната палата, вътрешнонормативната база е със значително по-широк обхват от задължителната според действащото законодателство, което е предпоставка за предвидимост в развитието и прозрачност в дейността на Агенцията.

18. В НАПОО съществуват базови условия за прилагане на система за осигуряване на качеството, чрез разработване на проектно предложение за финансиране по проект на МДААР.

19. Във връзка с резултатите от проект "Таен клиент" да се актуализира плана за работа с клиентите.

9. ПРИОРИТЕТИ В ДЕЙНОСТТА НА НАПОО ПРЕЗ 2008 Г.

1. Инициране на промени в нормативната база, касаещи функциите и статута на НАПОО.
2. Засилване на координиращата роля на НАПОО за формиране на съгласувани политики в областта на професионалното образование, обучение и ориентиране.
3. По-нататъшно развитие на хоризонталната координация – усъвършенстване на сътрудничеството с държавните институции, социалните партньори и браншовите организации на базата на дългосрочни споразумения.
4. Осигуряване и управление на качеството на професионалното образование, обучение и ориентиране - усъвършенстване на дейностите по разработване на система от ДООИ и СППОО, лицензиране и последващ контрол на ЦПО и ЦИПО, лицензиране на ЦИПО.
5. Разширяване на обхвата и дейностите по изграждането и прилагането на Национална информационна система за търсенето и предлагане на професионално обучение.
6. Разширяване на международната дейност и инициативите, свързани с евроинтеграцията на страната.
7. Усъвършенстване на механизмите на финансиране на Агенцията, инициране на действия за осигуряване на допълнително финансиране.
8. Систематизиране на подходите, прилагани в Агенцията, за подобряване на системата за постоянно развитие на професионалните умения и квалификация на служителите в администрацията, като ключов елемент за прилагане на ефективна и модерна политика за управление и развитие на човешките ресурси в НАПОО.
9. Проектно предложение за сертифициране на система за осигуряване на качеството в Агенцията.
10. Научни изследвания в областта на потребностите от квалификация, професионално ориентиране и валидиране на компетенции.
11. Актуализиране на плана за работа с клиентите въз основа на резултатите по проект “Таен клиент”.